

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΣΤ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1987

ΑΡΙΘ. 9

— ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ —

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, «Ἅγιον Πνεῦμα καὶ ποικιλία τῶν γλωσσῶν. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Μηνύματα Δεκαπενταυγούστου. — Ἰωάννου Φουντούλη, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὲς, κανονικὲς καὶ ἄλλες ἀπορίες. — Ἀρχιμ. Μαξ. Χρ. Θεοχάρη, Μνήμη ὁσίου Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ. — π. Ἀντ. Ἀλεβιζοπούλου, «Θρησκευτικὴ ἐλευθερία». — Ἀλεξ. Μ. Σταυροπούλου, Δεσμοὶ αἵματος. — Γεωργ. Χρ. Εὐθυμίου, Τὸ χρονικὸ τῆς ἐθελοντικῆς αἰμοδοσίας στὴ Θεολογικὴ Σχολή. — Ἀρχιμ. Χρυσ. Π. Ἀθανασιανοῦ, Ὁ ἱ. Χρυσόστομος καὶ ἡ ἐποχὴ μας. — Δημ. Φερούση, Ὁ Ἀπ. Παῦλος πρωτοπόρος τῆς ἐπικοινωνίας. — Ἀρχιμ. Συν. Κτενᾶ, Ἡ καμπάνα. — Ἐπίκαιρα. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Εἰδήσεις ποῦ ἐνδιαφέρουν τοὺς Ἐφημέριους — Νέοι συνταξιούχοι τοῦ ΤΑΚΕ.

● ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλ.
72.10.734 ● Προστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀριστοτέλους 179,
112 51 Ἀθῆναι.

ΑΓΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΤΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

Ἡ ἐορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς μᾶς ὑπενθυμίζει τὸ θαῦμα τῶν γλωσσῶν, ποὺ σημαίνει τελεία ἀντίθεσι πρὸς τὴ διήγησι τῆς Γενέσεως, ποὺ διηγεῖται τὶς ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς ἀποπείρας τῆς ἀνυψώσεως τοῦ πύργου τῆς Βαβέλ. Ἔτσι ἐνῶ στὴν ἀρχὴ «ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἓν καὶ φωνὴ μία πᾶσιν» (Γεν. ια', 1), μετὰ τὴν ἐπακολουθήσασα γλωσσικὴ σύγχυσι δὲν μποροῦσαν νὰ ἀκούωσιν ἕκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον» (Γεν. ια', 7). Σήμερον ἡ σύγχυσις αὐτὴ κατὰ κάποιον τρόπο συνεχίζεται στὴν ὑπαρξὶ περίπου δυὸ χιλιάδων γλωσσῶν καὶ διαλέκτων, ποὺ δυσκολεύουν τὴν ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ἀκόμη καὶ οἱ διερμηνεῖς, ποὺ γνωρίζουν ἄριστα ξένες γλώσσες, θρῖσκουν συνήθως δυσκολίες. Γ' αὐτὸ ὑπάρχει τὸ ἰταλικὸ λογοπαίγνιο «traduttore traditore» (= ὁ μεταφραστὴς εἶναι προδότης). Ἔνεκα τῆς ποικιλίας τῶν γλωσσῶν οἱ παρανοήσεις εἶναι ἀναπόφευκτες.

Ἀπὸ αὐτὰ γίνεται περισσότερο κατανοητὸ τὸ θαῦμα τῶν γλωσσῶν κατὰ τὴν Πεντηκοστή. Ὅσοι ἀπὸ τὴ διασπορὰ ἦσαν συγκεντρωμένοι στὰ Ἱερουσόλυμα μιλοῦσαν διαφορετικὲς γλώσσες. Ἦσαν «Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἑλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καπαδοκίαν, Πόντιον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἰγύπτιον καὶ τὰ μέρη τῆς Διόχης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοι τε καὶ προσήλυτοι, Κρήτες καὶ Ἀραβες» (Πράξ. β', 8-10). Οἱ Ἀπόστολοι, ἐξιστοροῦντες ὁ αὐτοὺς «τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. β', 11), ἐνῶ γινώριζαν καὶ μιλοῦσαν μόνον τὴν παρεφθαρμένη ἀραμαϊκὴ διάλεκτο τῆς Γαλιλαίας, «ἐπλήσθησαν Πνεύματος Ἁγίου καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι» (Πράξ. β', 4).

Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ «ἐξίστανται πάντες» καὶ νὰ θαυμάζουν «λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν;» (Πράξ. β', 8).

Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα διέσπασε τὰ χωριστικὰ φράγματα τῶν διαφόρων γλωσσῶν καὶ δημιουργήσε ἀλληλοκατανόησι. Ἔτσι οἱ καλοπροαίρετοι ἀκροατὲς τῶν Ἀποστόλων δὲν χωρίζονταν πιά μὲ τὰ γλωσσικὰ τεῖχη. Ἐδειξαν καὶ πρὸς τὰ ἔξω τὴν ἀποκτηθεῖσα ἐσωτερικὴ ἐνότητά τους. Δέχθηκαν τὸ βάπτισμα στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Παραδέχθηκαν τὴν αὐθεντία καὶ τὸ κύρος τῶν Ἀποστόλων. Συμμετείχαν στὴν τέλεσι τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ σὺς κοινὲς ἀγάπες καὶ ἔτσι ἔγιναν μὴ καρδιά καὶ μὴ μὴ ψυχὴ.

Ἡ Πεντηκοστὴ λοιπὸν μᾶς δείχνει τὸν δρόμο τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος ἀνάμεσα στὰ κάθε εἶδους διεισώτια (ἐθνικά, φυλετικά, θρησκευτικά, ἐκκλησιαστικά). Θὰ ὑπάρχη πάντοτε διαίρεσις, ἐὰν δὲν ἐνεργοποιήσωμε τὸ αἷτημά μας πρὸς τὸν Ἀγαθὸ Παράκλητο: «ἐλθὲ καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Β' Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

Γενική θεματολογία. Αἱ ἀνάγκαι τῶν πιστῶν

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ10. «ΤΙ ΣΟΙ ΔΩΡΟΝ ΠΡΟΣΑΞΩ
ΤΗΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΣ»;

Εἰς ἀπορίαν εὐρίσκεται ὁ ἱ. ὕμνωδὸς τῆς Μ. Παρακλήσεως, προκειμένου νὰ ἐκφράσῃ τὴν ὀφειλομένην εὐχαριστίαν πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον διὰ τὰς ἀφθόγους εὐεργεσίας Τῆς. Καὶ ἐρωτᾷ:

«Τί σοι δῶρον προσάξω τῆς
εὐχαριστίας, ἀνθ' ὧν περ ἀπήλαυσα, τῶν
Σῶν δωρημάτων καὶ τῆς Σῆς ἀμετρήτου χρηστό-
τητος»;

Ἀνομολογεῖ, ἐξ ὀνόματος παντὸς εὐεργετηθέντος ὑπ' Αὐτῆς χριστιανοῦ:

«ὦ... τῆς εὐεργεσίας, ἧς ἀ-
φθόνως αὐτὸς παραπήλαυσα!»

Καὶ εὐρίσκει τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας —περὶ τῆς ὀφει-
λομένης εὐχαριστίας— μὲ ἓνα «ξέσπασμα» τῆς ψυχῆς
εἰς δοξολογίας καὶ ὕμνον τῆς Θεομήτορος:

«Ὁ λη ψυχῇ καὶ διανοίᾳ καὶ
καρδίᾳ Σε καὶ χεῖλεσι δοξάζω,
ἀπολαύσας τῶν Σῶν μεγάλων
χαρισμάτων...».

Ἀλλ' ἄς τὸν παρακολουθήσωμεν ἐγγύτερον εἰς τὰς ὡ-
ραίας ταύτας ψυχικὰς ἐκδηλώσεις.

1. Καὶ εἶναι πράγματι ὥραία καὶ ἐπαινετὴ ἐκδή-
λωσις εὐγενοῦς ὄντως ψυχῆς καὶ καρδίας ἡ ἐκφρασις
εὐχαριστιῶν διὰ τὰς ληφθείσας εὐεργεσίας. Συνήθως
ζητοῦμεν συνεχῶς παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ παρὰ τῆς Πανα-
γίας. Ὅλιγοι ὅμως εἶναι οἱ εὐγνώμονες οἱ δοξάζοντες
καὶ εὐχαριστοῦντες, διότι εἰσηκούσθῃ ἡ δέησίς των.
Δὲν θὰ εἶναι ὑπερβολὴ ἐὰν εἰπώμεν ὅτι ἡ μεταξὺ τῶν
δέκα θεραπευθέντων ὑπὸ τοῦ Κυρίου λεπτῶν ἀναλογία
τοῦ ἐνὸς μόνον εὐγνώμονος εἶναι τόσον συνήθης. Ἐνας
εἰς τοὺς δέκα ἴσως εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν καὶ τὴν Πανα-
γίαν.

Μεταξὺ πάντως ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν νὰ
ἐκφράσουν τὰς εὐχαριστίας των, μερικοὶ διερωτῶνται:
«τί δῶρον προσάξω τῆς εὐχαρισ-
τίας»; Δηλ. ποῖον τάξιμον, ποῖον ἀφιέρωμα νὰ
κάμω διὰ νὰ εὐχαριστήσω τὸν Θεὸν (ἢ τὴν Ὑπεραγίαν
Θεοτόκον);

Γνωστοτάτῃ ἢ συνήθειᾳ αὐτῇ τοῦ «ταξίματος» καὶ
τῶν ἀφιερωμάτων. Καὶ ἄλλοι μὲν κάμνουν ταξίματα,
ὅταν παρακαλοῦν καὶ ἱκετεύουσιν τὸν Θεὸν (τὴν Πανα-
γίαν, τοὺς Ἀγίους), ἄλλοι ὑπόσχονται ἀνάλογα ἀφιε-

ρώματα (ἢ λειτουργίας κ.τ.π.) ὡς ἐκφρασιν εὐχαρι-
στίας δι' ὅσα ἔλαβον παρὰ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ κανὼν εἶναι, μᾶλλον, οἱ προβαίνοντες εἰς «τα-
ξίματα» ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης καὶ ἐκτενοῦς δεήσεως, νὰ πρα-
γματοποιῶν ταῦτα ἀκολούθως ὡς εὐχαριστήρια, ἐφαρ-
μόζοντες τὸ ψαλμικόν: «ὕψα σθε καὶ ἀπό-
δοτε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὁμῶν» (Ψαλμ.
75,11). Γράφει δὲ λεπτομερέστερον περὶ τοῦ ζητήμα-
τος τούτου ὁ Ἐκκλησιαστής: «καθὼς ἂν εὗξῃ εὐχὴν
τῷ Θεῷ, μὴ χρονίσῃς τοῦ ἀποδοῦναι αὐτήν... ἀγαθὸν
τὸ μὴ εὗξασθαι σε ἢ τὸ εὗξασθαι σε καὶ μὴ ἀποδοῦναι»
(ε' 3-4). Ἄς ἀκούσουν τοὺς λόγους τούτους τῆς Ἀγίας
Γραφῆς ὅσοι τυχόν εἶναι ἐκτεθειμένοι ἀπέναντι τοῦ
Θεοῦ (καὶ τῆς Παναγίας) μὲ τοιαύτας εὐχὰς - «ταξί-
ματα». Καὶ ἄς μάθουν οἱ μὲν νὰ μὴ σπεύδουν νὰ κά-
νουν εἰς τοιαῦτα, οἱ δὲ νὰ μὴ ἀναβάλλουν ἢ ἀδιαφο-
ροῦν νὰ τὰ ἐκτελοῦν. Ἐὰν δὲν εὐκολύνωνται, πάντως
ἄς μὴ «ξεγνοιάζουν», ἀλλ' ἄς ἔχουν κατὰ νοῦν εἰς πρῶ-
την εὐκαιρίαν νὰ ἐκπληρώσουν ὅ,τι «ἔταξαν».

2. Ὁ ὕμνογράφος τῆς Μ. Παρακλήσεως ἀναφέρει
κυρίως πνευματικὰς τρόπους ἐκδηλώσεως τῆς πρὸς
τὴν Θεοτόκον εὐχαριστίας. Ἀφ' ἐνὸς μὲν προβαίνει εἰς
αἶνον καὶ ὕμνον πρὸς Αὐτήν:

«Τοιγαροῦν δοξάζω, ὕμνολογῶ καὶ
μεγαλύνομαι...»

«Ὅθεν δοξάζω Σε καὶ ἀνυμνῶ
καὶ γεραίρω...»

ἄφ' ἐτέρου δὲ διαθεδαίσι καὶ ὑπόσχεται (διὰ στόματος
αὐτοῦ, ἐγνοεῖται, ὁ εὐεργετηθεὶς χριστιανὸς) ὅτι θὰ
διακηρύττῃ καὶ θὰ ἀνομολογῇ τὴν δωρεάν καὶ εὐεργε-
σίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν θεῖαν δύναμιν τῆς Θεομήτορος:

«Ὁ ὁ σιωπήσω τοῦ δοῶν τρανό-
τατα τὰ μεγαλεῖα τὰ Σά...».

«Ἀλλ' ἀπασι ν' ὁμολογῶ καὶ
δοῶ καὶ κηρύττω καὶ φθέγγο-
μαι...».

Εἰς τὸ προτελευταῖον δὲ Τροπάριον, ἀναλυτικώτερον,
λέγει σχετικῶς:

«Ἐν ὕμνοις εὐχαρίστοις δοξολογῶ,
καὶ γεραίρω τὸ ἄμετρον ἔλεος,
καὶ τὴν πολλὴν δύναμιν Σου πᾶσιν ὁμολογῶ
καὶ τὰς εὐεργεσίας Σου, ἃς ὑπερεκένωσας εἰς ἐμέ,
κηρύττω, μεγαλύνω, ψυχῇ τε καὶ καρδίᾳ,
καὶ λογισμῷ καὶ γλώσσῃ πάντοτε».

Ἰδιαίτερώς ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν ὑμῶν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἐπὶ τῶν πνευματικῶν τρόπων ἐκδηλώσεως τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης, διὰ τὰς πλουσίας εἰς ἡμᾶς δωρεάς Του.

Διότι, καλὰ εἶναι θεθαίως τὰ διάφορα ἀφιερώματα, καὶ πρέπει νὰ γίνωνται εὐσεβεῖς δωρεαὶ τῶν χριστιανῶν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῶν εὐαγγέλων Ἰδρυμάτων, καὶ τῶν πτωχῶν. Ἀλλὰ ἀφ' ἐνὸς μὲν ὅλοι δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν, ἄλλοι δὲ ἔχοντες τὴν δύναμιν, καὶ κάμνοντες δωρεάς, λησιμονοῦν «τὰ βαθύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον...». Ἄριστον θεθαίως θὰ ἦτο «καὶ ταῦτα ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι». Μεταξὺ ὅμως ἐνὸς ὕλικου ἀφιερώματος καὶ μιᾶς πνευματικωτέρας εὐχῆς, ἡ δευτέρα εἶναι πολὺ προτιμωτέρα (πρβλ. «Ἐλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν»). Ἀκόμη καὶ μεταξὺ ὀρισμένων θρησκευτικῶν ἐκδηλώσεων εὐλαθείας, προτιμώτερον εἶναι ἓνα πνευματικώτερον τάξιμον (π.χ. ἀντὶ νὰ τάξης ἀπλῶς νηστείαν τόσῃν ἢ τῶν δεῖνα ἡμε-

ρῶν — τάξε πνευματικὴν νηστείαν καὶ ἀποφυγὴν τῆς α ἢ β ἀδυναμίας σου. Καὶ ἄς μὴ νομίζωμεν ὅτι ἐξοφλοῦμεν τὸ χρέος μας μετὰ τὴν τέλεσιν ὀρισμένων λειτουργιῶν, εὐχελαίων, παρακλήσεων κ.τ.τ. Σὺν αὐτοῖς πρέπει νὰ συνδυάζωμεν καὶ ἔμπρακτα δείγματα μετανοίας καὶ αὐξήσιν ζήλου πρὸς διόρθωσιν. Καὶ ἐπὶ πλέον «τῆς εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε» τ ο ι α υ τ α ι ς γ α ρ θ υ σ ι α ι ς εὐαρεστεῖται ὁ Θεός», κατὰ τὸν Ἀπόστολον.

Δι' ἐκείνους δέ, τέλος, τῶν ὁποίων τὰ ταξίματα εἶναι ἀκατάλληλα καὶ ἀπραγματοποιήτα, ἔχει τὸν λόγον ὁ πνευματικὸς πατήρ, ἵνα τροποποιήσῃ ταῦτα ἐπὶ τὸ προσιτώτερον καὶ ἐφικτώτερον.

Ἐῖθε ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος, ἀποδεχομένη τὰς πολυήμερους ταύτας παρακλήσεις ἡμῶν, νὰ ἐπιδαφιεύσῃ εἰς πάντας ἡμᾶς τὰς οὐρανίους Αὐτῆς δωρεάς καὶ τὰς πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν πολυτίμους πρεσβείας Τῆς.

Γ' ΑΠΟ ΓΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΣ ΠΕΡΙΚΟΠΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΛΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ*

1. Ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μικρᾶς Παρακλήσεως (Λουκ. 1,39-49,56)

1. ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΙΣ ΚΑΙ ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗ

«Ἀναστᾶσα Μαριάμ ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρει-
νὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, καὶ εἰσῆλ-
θεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἡσπάσατο τὴν
Ἐλισάβετ».

1. Εἶναι γνωστὸν τὸ γεγονός αὐτό, τὸ ἀναφερόμε-
νον εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Ὀλίγον
μετὰ τὸν Εὐαγγελισμόν, ἀφοῦ εἶχε δεχθῇ τὸ μήνυμα
τὸ ἀρχαγγελικὸν καὶ ἀφοῦ εἶχε καταστῇ κοινωνὸς τῆς
δουλῆς τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀπασχολεῖ πλέον τὸ θέμα. Τὸ
σκέπτεται σοβαρῶς. Ἀλλὰ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ
ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετὰ κάποιον πρόσωπον, μετὰ τὸ ὁποῖον νὰ
μπορῇ νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Ἦδη ὁ ἀρ-
χάγγελος τῆς εἶχε κάνει νύξιν περὶ τῆς Ἐλισάβετ καὶ
τὴν εἶχε πληροφορήσει ὅτι καὶ ἐκεῖνη θὰ ἀποκτήσῃ
υἱόν, τὸν Πρόδρομον τοῦ Κυρίου, «καὶ ὁ οὗτος
μὴν ἔκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλοῦ-
μ ἐν ἡστέιρα». Ἐνθυμεῖται λοιπόν, μετὰ τὴν
ἀποχώρησιν τοῦ ἀγγέλου, ὅτι ἦτο καὶ ἐκεῖνη «συγ-

ειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς»,
(Λουκ. α' 36), καὶ σκέπτεται ὅτι θὰ ἦτο πολὺ χρήσι-
μον καὶ ὠφέλιμον νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν συγγενὴ τῆς Ἐ-
λισάβετ. Καὶ πράγματι «ἀναστᾶσα Μαριάμ
ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύ-
θη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπου-
δῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, καὶ εἰσῆλ-
θεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ
ἡσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ».

Ἡ αἰτία τῆς ἐπισκέψεως εἶναι διπλῇ: ἀφ' ἐνὸς τὴν
ἐπισκέπτεται, διὰ νὰ τὴν ἴδῃ ἐκ τοῦ πλησίον καὶ νὰ
γνωρίσῃ τὰ κατ' αὐτήν, περὶ τῶν ὁποίων τὴν ἐπληρο-
φόρησεν ὁ ἄγγελος, εἰς τρόπον ὥστε ἡ πίστις τῆς εἰς
τὸ μήνυμα τοῦ ἀγγέλου νὰ πλαισιωθῇ ἀπὸ μίαν ἀνά-
λογον πραγματικότητα, τὴν ὁποίαν ἐκ τοῦ πλησίον θὰ
ἐγνώριζεν. Ἀφ' ἑτέρου, ἐφ' ὅσον καὶ ἐκεῖνη εὗρίσκετο
ὑπὸ παρομοίας συνθήκας, θὰ ἦτο τὸ μᾶλλον κατάλλη-
λον πρόσωπον, διὰ νὰ τῆς ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ ἰδιοῦ της
Εὐαγγελισμοῦ. Βεβαίως ἡ Ἐλισάβετ ἦτο πρόσωπον σο-
δαρόν. Ἐχομεν ρητὴν τὴν πληροφορίαν ἐκ τοῦ Εὐαγ-
γελίου ὅτι καὶ ἡ Ἐλισάβετ καὶ ὁ Ζαχαρίας «ἦσαν
ἀμφοτέρωθεν δίκαιοι ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πᾶσαις ταῖς
ἐντολαῖς καὶ δικαιομασίαις τοῦ Κυ-
ρίου ἁμεμπτοι» (Λουκ. α' 6). Ἐφ' ὅσον λοι-
πὸν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Εὐαγγελίου πληροφοροῦμεθα ὅτι ἡ
προσωπικότης τῆς Ἐλισάβετ ἦτο ἁγία καὶ ἁμεμπτος
καὶ ἀξιοσέβαστος, ἦτο φυσικὸν καὶ ἐπόμενον ὅτι ἡ Παγ-
αγία Παρθένος θὰ τὴν ἐπισκέπτετο, ὡς τὸ μᾶλλον σε-
βαστὸν πρόσωπον, διὰ νὰ τῆς ὁμιλήσῃ περὶ τῆς ἐπι-

* Παρατίθενται 10 Ὁμιλίαι (ἀνὰ 5 διὰ τὴν Μικρὰν καὶ
διὰ τὴν Μεγάλην Παρακλήσιν). Σημειώτεον δ' ὅτι καὶ εἰς τὸν
Α' Τόμον τῶν «Θεομητορικῶν μεληνυμάτων»
περιλαμβάνονται πολλαὶ ὁμιλίαι ἡμῶν, ἐκ τῶν αὐτῶν εὐαγγελι-
κῶν περικοπῶν ἀφορμώμεναι καὶ μετὰ τῶν εἰδικωτέρων ἐορ-
τίων εὐκαιριῶν συνδυαζόμεναι. Καὶ ἄλλας ἐπίσης ὁμιλίαις, συνα-
φείς πρὸς τὰς ἐν λόγῳ εὐαγγελικὰς περικοπὰς περιλαμβάνει
ἕτερον διδλῖον ἡμῶν («Ἐόρτια μηνύματα», ἐκδ. Ἀποστ. Δια-
κονίας), ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

σκέψεως καὶ τοῦ μηνύματος τοῦ ἀγγέλου. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον τὸ ἀξιοσέβαστον τῆς Ἑλισάβετ. Προστίθεται, ὡς προείπομεν, καὶ τὸ ὅτι ἐκυοφόρει καὶ αὐτὴ υἱὸν ἐξ ἐπαγγελίας, καὶ τοιοῦτοτρόπως εὐρίσκειτο ὑπὸ παρομοίας πρὸς τὴν Μαρίαν συνθήκας.

2. Ἐκ τοῦ γεγονότος αὐτοῦ συμπεραίνομεν πόσον εἶναι χρήσιμον καὶ ὠφέλιμον διὰ τοὺς ἀνθρώπους, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ θεία χάρις ἔχει ἀρχίσει νὰ ἐπιτελῇ τὸ ἔργον τῆς μέσα εἰς τὴν ζωὴν των, νὰ ἐπισκέπτωνται, νὰ συναναστρέφωται, νὰ ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν μετὰ ἄλλα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται ἐπίσης εἰς τὸν δρόμον τῆς χάριτος καὶ διατελοῦν ὑπὸ τὰς ἰδίας πνευματικὰς συνθήκας. Ἔνας συμπνευματισμός, μία ἀμοιβαία τόνωσις εἶναι ἀπαραίτητος. Κάθε μία χριστιανικὴ ψυχὴ, ἡ ὁποία δέχεται τὸ ἔλεος καὶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀρχίζει νὰ αἰσθάνεται πνευματικὰς ἀνατάσεις καὶ στροφὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸ θέλημά Του, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ μὴ ἀντιμετωπίζῃ τὴν κατάστασιν αὐτὴν ὡς μονάς, διότι ὁ ἄνθρωπος ὡς μονὰς δὲν μπορεῖ νὰ σημειώσῃ σπουδαίαν πρόοδον. Λέγει ἡ Γραφὴ «οὐ αὐτὸ ἐν ἡμῖν» (Ἐκκλ. δ' 10). Δηλαδή, ἀλλοίμονον στὸν ἄνθρωπον πού μένει μόνος. Καὶ δὲν ἐννοεῖ τὸν ἀπορφανισμόν, κατὰ τὸν ὁποῖον ἀποχωρίζεται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς προσφιλεῖς του. Ἀλλὰ ἐννοεῖ τὸν ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος μένει μόνος εἰς τὸ πνευματικὸν στάδιον καὶ εἰς τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα, χωρὶς συμπαράστατας οἱ ὁποῖοι νὰ τὸν ἐνισχύουν. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέγει: «οἱ κοδομεῖτε ὁ εἶς τὸν ἑνα» (Α' Θεσ. ε' 11). Δηλαδή νὰ βοηθῆτε καὶ νὰ τονώτετε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς πνευματικῆς ἐποικοδομῆς. Καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ παρετήρησεν ὅτι «ἀδελφοὶ οὐ π' ἀδελφοὺς ὁ οὐκ ὁρῶμεν, ὡς πόλιν ὁχυρά καὶ ὡς μεμολημένον θάλασσαν» (Παροιμ. ιγ' 19). «Ὅταν δηλαδή ἀλληλοδοηθοῦνται οἱ ἀδελφοί, γίνονται σάν πόλιν ὁχυρά, ἡ ὁποία ἔχει στηρίγματα ἰσχυρά. Δὲν εἶναι δηλαδή πλέον ἀδύνατον πρόσωπον ὁ καθ' ἕνας, ἀλλὰ αἰσθάνεται ὅτι μπορεῖ νὰ ἐπακουμβῇ καὶ νὰ στηρίζεται εἰς τὸν ἀδελφόν του.

3. Ἐὰν θέλωμεν νὰ κατανοήσωμεν λεπτομερέστερον τὴν ἀξίαν τῆς πνευματικῆς αὐτῆς συμπαράστασεως, ἃς σκεφθώμεν, ἐν πρώτοις, τί σημασίαν ἔχει διὰ τὸν ἄνθρωπον πού τοῦ λείπει τὸ θάρρος. Πόσας φορές, καλοὶ κατὰ τὰ ἄλλα ἄνθρωποι, αἰσθάνονται μίαν δειλίαν· δὲν ἔχουν τὸ θάρρος νὰ ἐμφανισθοῦν μετὰ τὰς χριστιανικὰς τῶν ἀρχάς· καὶ δειλιοῦν, διότι αἰσθάνονται τὴν πίεσιν κάποιας νοσηρᾶς κοινῆς γνώμης, καὶ δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν καὶ τὴν τόλμην νὰ ἀντισταθοῦν μετὰ παρρησίας. Ὅταν θελήσῃ κανεὶς νὰ ἐμψυχώσῃ τὸν ἄνθρωπον πού τοῦ λείπει τὸ θάρρος, πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅτι ὑπάρχει ἕνα πρακτικὸν μέσον ἀποτελεσματικώτατον διὰ τὴν αὐξήσιν τοῦ θάρρους· τὸ νὰ μὴ εἶναι μόνος του, ἀλλὰ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ζητημάτων (ἰδεολογικῶν κ.ἄ.), εἰς τὴν κοινωνίαν, νὰ ἔχῃ συμπαράστατας. Πράγματι, ὅταν αἰσθάνεται κανεὶς ὅτι ἔχει συμπαράστατας, καὶ τὸ στόμα του ἀνοίγει, διὰ νὰ καταστήσῃ γνωστὸν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ παρρησίαν ἔχει, καὶ ἐξελλίσσεται καὶ προσδεύει ὡς ἐργάτης τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ προχωρεῖ μετὰ συνεχῶς

αὐξανόμενον θάρρος καὶ γενναιότητα, καὶ βλέπει ἐκ τῶν πραγμάτων τὴν σπουδαίαν βοήθειαν τῆς πλαισιώσεως καὶ συνεργασίας μετὰ ἄλλα πρόσωπα χριστιανικῶς κατηρτισμένα.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον ἡ περίπτωσις τῆς ἐλλείψεως τοῦ θάρρους. Καὶ ἡ ἐν γένει πνευματικὴ πρόοδος προάγεται σπουδαίως μετὰ συμβοηθὸν καὶ συμπαράστατον πνευματικὸν ἀδελφὸν ὁμόφρονον καὶ ὁμοϊδεάτην. Διότι ὅταν δύο ἀγωνιστὰι ἀπὸ κοινοῦ ἐξορמוῦν εἰς τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα, ὁ ἕνας βοηθεῖ τὸν ἄλλον. Τὸ παράδειγμα τοῦ ἐνὸς ἐπιδρᾷ εἰς τὸν ἄλλον· καὶ συμβαίνει ὁ ἕνας νὰ βλέπῃ τὰ ἀγαθὰ στοιχεῖα καὶ ἱκανότητας τοῦ ἄλλου καὶ νὰ παραδειγματίζεται· καὶ ἀντιστοίχως τοῦ ἄλλου ἡ προσωπικότης ἐπιδρᾷ διὰ τῶν ἰδικῶν τῆς χαρισμάτων· καὶ ἔτσι ἀλληλοενισχύονται καὶ ἐποικοδομοῦνται. Ὁμολογουμένως «ἀγαθοὶ οἱ δύο ὁ πρὸς τὸν ἑνα» (Ἐκκλ. δ' 10)· εἶναι πιὸ καλὰ οἱ δύο παρὰ ὁ ἕνας, ὅταν πρόκειται νὰ καταβάλουν προσπάθειαν πνευματικῆς πρόοδου.

Ἐπὶ πλέον, πρέπει νὰ προσθέσωμεν τὸ ζήτημα τῆς ἀνταλλαγῆς τῆς πείρας. Πέραν δηλαδή τῆς ἀποκτήσεως τοῦ θάρρους καὶ τῆς ἀλληλεπιδράσεως τῆς μιᾶς προσωπικότητος εἰς τὴν ἄλλην, εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ δύο, ἢ οἱ περισσότεροι, ἔχουν νὰ ὑποδείξουν γνώμης καὶ δεδομένα τῆς πείρας ὁ ἕνας εἰς τὸν ἄλλον. Καὶ πρέπει νὰ ἔχωμεν τὴν συνήθειαν οἱ χριστιανοί, ὅταν συναντῶμεθα καὶ συναναστρεφώμεθα μετὰξὺ μας, νὰ δίδωμεν εἰς τὰς συναναστροφάς μας πνευματικὸν περιεχόμενον καὶ νὰ συζητῶμεν κατὰ ὠφέλιμον καὶ ἐποικοδομητικόν. Τότε ἡ συναναστροφή αὕτη θὰ γίνεταί ἕνα κεφάλαιον πνευματικὸν ἀξιόλογον. Διότι πάντοτε «ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θήσασαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθὰ» (Ματθ. ιβ' 35) καὶ τὰ προβάλλει εἰς τὸν ἄλλον· καὶ οὕτω, μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῆς πείρας, γίνεται κοινὸν κτῆμα ἡ πείρα ἐνὸς ἐκάστου.

Ἀγαπητοί, ἡ σημασία τῆς ἐπισκέψεως τῆς Παρθένου Μαρίας πρὸς τὴν συγγενὴ τῆς Ἑλισάβετ δὲν εἶναι ἀσχετος πρὸς τὸ χρέος πού ἔχομεν οἱ χριστιανοί, νὰ μὴ εἴμεθα μονάδες εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν. Ὡς χριστιανοὶ ὀφείλομεν νὰ δημιουργοῦμεν ἐνότητα καὶ συνεργασίαν τῶν χριστιανικῶν δυνάμεων. Καὶ ὅπου ὑπάρχει τρόπος ἐποικοδομητικῆς συμμελέτης ἢ ἄλλης χριστιανικῆς ἐξορμήσεως καὶ συνεργασίας ἐν γένει, πρέπει νὰ ἐπωφελοῦμεθα τῆς εὐκαιρίας καὶ νὰ συμμετέχωμε ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὰ ἔργα πού προάγουν τὴν ἐπέκτασιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν κοινωνίαν. Θὰ ἴδωμεν δὲ ἐκ τῶν πραγμάτων ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἐμφανισθῇ μετὰ πολλὴν δύναμιν ἡ χριστιανικὴ ζύμη, ἀπὸ τὴν ὁποίαν περιμένομεν νὰ προέλθῃ ἡ κοινωνικὴ ἀνάπλασις.

Γιὰ ὅτι ἀφορᾷ στὸν «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει νὰ ἀπευθύνεσθε στὴ Διεύθυνση τοῦ Περιδικιοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», δδὸς Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα — Τηλ. 72.18.308.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελ. 149 τοῦ προηγουμένου τεύχους)

Μὲ τὴν εὐχή «Οὐδείς ἄξιος...» παρουσιάζει ἡ εὐχή «Πρόσχες, Κύριε...», παρὰ τὴ συντομία της, ἀρκετὲς λεκτικὲς καὶ νοηματικὲς ὁμοιότητες. Ἀπευθύνεται, ὅπως εἶδαμε, πρὸς τὸ Χριστό, τονίζει τὴ μεσιτεία τοῦ ἱερέως, ἔχει ἀρκετὰ ἔντονο ρυθμικὸ λόγο, ὑψηλὴ ἔμπνευσι καὶ ὠραία γλῶσσα καὶ πολλὰ κοινὰ σημεῖα: «Πρόσχες» — «ἐπίβλεπον», «ἐξ ἁγίου κατοικητηρίου σου» — «ὁ ἐν ἁγίοις ἀναπαύομενος», «ἀπὸ θρόνου δόξης τῆς βασιλείας σου» — «βασιλεῦ τῆς δόξης... δεσπότης τῶν ἀπάντων... δεσπόζεις... ὁ ἐπὶ θρόνου χερουβικοῦ ἐποχοῦμενος... βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ», «ἀγιάσαι» — «ὁ μόνος ἅγιος... ἀγιάζων καὶ ἀγιαζόμενος» (ἄλλη γραφὴ στὴν ἐκφώνησι), «ὁ ἄνω τῷ Πατρὶ συγκαθήμενος» — ὑπονοεῖται ἀπὸ τὴ φράσι «ὁ ἐπὶ θρόνου χερουβικοῦ ἐποχοῦμενος», «καταξίωσον» — «ἄξιος... ἀξίωσον», «τῇ κραταίᾳ σου χειρὶ» — παράλληλο πρὸς τὸ «ἐνδεδυμένον τὴν τῆς ἱερατείας χάριν», «τοῦ ἀχράντου σώματός σου καὶ τοῦ τιμίου αἵματος» — «τὸ ἀχράντον σου σῶμα καὶ τὸ τίμιον αἷμα».

Μετὰ ἀπὸ αὐτὲς τὶς ὁμοιότητες καὶ τὰ παράλληλα, ποὺ θὰ στήριζαν ἀρκετὰ τὴν ὑπόθεσι ὅτι εἶναι καὶ οἱ δύο ἔργα τοῦ ἴδιου συγγραφέα, θὰ περίμενε κανεὶς καὶ γιὰ τὴν εὐχή «Πρόσχες, Κύριε...» μιὰ ἀνάλογη μὲ τὴν κατακλιθεὶς τῆς εὐχῆς «Οὐδείς ἄξιος...» ἐκφώνησι, στενὰ δεμένη μὲ τὸ νόημα τῆς εὐχῆς, μὲ τολμηρὲς καὶ ἔντονες ἀντιθέσεις ὅπως στὴν ἐκφώνησι ἐκείνης, πού, ὡς γνωστὸ, προκάλεσαν παρερμηνεῖες καὶ δογματικὲς ἔριδες κατὰ τὸ ΙΒ' αἰῶνα. Δράστης καὶ θύμα τὸς ὑπῆρξε ὁ διάκονος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως Σωτήριχος Παντεύγενος, ἐψηφισμένος Πατριάρχης Ἀντιοχείας, ποὺ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἔχασε τὸν πατριαρχικὸ θρόνο. Ἡ ἐκφώνησις τῆς εὐχῆς «Οὐδείς ἄξιος...» εἶναι, ὡς γνωστὸ, «Σὺ γὰρ εἰ ὁ προσφέρων καὶ προσφερόμενος καὶ προσδεχόμενος καὶ διαδιδόμενος (ἄλλη γραφὴ: «καὶ ἀγιάζων καὶ ἀγιαζόμενος»), Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν...».

Ἡ εὐχή «Οὐδείς ἄξιος...» θρίσκει, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς βυζαντινὲς λειτουργίες καὶ σὲ μιὰ Ἀλεξανδρινή, Μικρασιατικὴ ὁμῶς προελεύσεως, ποὺ ἐπιγράφεται στὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸν Θεολόγο. Ἐκεῖ εἶναι στὸ φυσικὸ τῆς θεολογικῆς πλαίσιου, γιὰτὶ ὅλη αὐτὴ ἡ λειτουργία, κατὰ μοναδικὴ ἐξαίρεσι, ἀπευθύνεται πρὸς τὸ Χριστό καὶ ἐντάσσεται στὴν ἴδια ἀντιαιρετικὴ προσπάθεια, ποὺ εἶδαμε πρὶν πάνω. Σ' αὐτὴ τὴ λειτουργία ὑπάρχει καὶ ἡ εὐχή «Πρόσχες, Κύριε...», ποὺ γιὰ τοὺς ἴδιους λόγους μποροῦμε νὰ εἰποῦμε ὅτι καὶ αὐτὴ θρίσκει στὸ ἀρχικὸ θεολογικὸ τῆς κλίμα. Σ' αὐτὴ τὴ λειτουρ-

γία ἡ εὐχή μας ἐπιγράφεται καὶ εἶναι «εὐχή τῆς κεφαλοκλισίας» πρὸ τῆς θείας κοινωνίας. Στὸ κείμενό της ἐδῶ ὑπάρχει ἡ φράσις «καὶ ἐλθέ εἰς τὸ ἀγιάσαι ἡμᾶς τοὺς ἐπικλιναντάς σοι», καὶ αὐτὴ παράλληλη μὲ τὸ «κλίνας τὸν ἑμαυτοῦ αὐχένα» τῆς εὐχῆς «Οὐδείς ἄξιος...». Ἐδῶ ἐπίσης θρίσκουμε καὶ τὴν ἀναζητούμενη ἐκφώνησι τῆς εὐχῆς: «Σὺ γὰρ εἰ ὁ κλῶν καὶ ὁ κλόμενος καὶ ὁ ἄκλαστος καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεῖ...». Ὅπως δὲ παρουσιάζεται, ὅπως τὴν ἀναμέναμε, στενὰ συνδεδεμένη μὲ τὸ κείμενο τῆς εὐχῆς καὶ μὲ ἔντονες τολμηρὲς ἀντιθέσεις, ἀκριβῶς παράλληλη μὲ τὴν ἐκφώνησι τῆς εὐχῆς «Οὐδείς ἄξιος...» (λείπει τὸ «[Κύριε] Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν» γιὰτὶ ὑπάρχει στὴν προσφώνησι στὴν ἀρχὴ τῆς εὐχῆς). Ὅλα τὰ στοιχεῖα δείχνουν ὅτι αὐτὴ ἦταν ἡ ἀρχικὴ θέσις τῆς εὐχῆς «Πρόσχες, Κύριε...» καὶ τῆς ἐκφωνήσεως ποὺ ζητοῦμε. Ἀπὸ τὴ λειτουργία προφανῶς τοῦ ἁγίου Γρηγορίου δανείσθηκαν τὶς δύο ὠραῖες αὐτὲς εὐχὲς οἱ βυζαντινὲς λειτουργίες, πρῶτα ἴσως ἡ λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, γι' αὐτὸ καὶ στὴ λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου ἡ εὐχή «Οὐδείς ἄξιος...» χαρακτηρίζεται ὡς «εὐχή τοῦ θεσπεσίου Βασιλείου». Χρησιμοποιήθηκαν δὲ οἱ δύο εὐχὲς, μᾶλλον ὡς εὐχὲς εὐλαθείας, γιὰ νὰ ἀναδιπλώσουν καὶ νὰ τονίσουν ἡ μὲν πρώτη τὴν εὐχὴ τῆς προσκομιδῆς («Κύριε ὁ Θεός, ὁ κτίσας ἡμᾶς...» τῆς λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ «Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ μόνος ἅγιος...» τῆς λειτουργίας τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου), ἡ δὲ δευτέρα τὴν εὐχὴ τῆς κεφαλοκλισίας («Κύριε ὁ Θεὸς τῶν οἰκτιρῶν...» τοῦ Βασιλείου καὶ «Εὐχαριστοῦμέν σοι, βασιλεῦ ἀόρατε...» τοῦ Χρυσοστόμου). Ἰσως καὶ γιὰ νὰ εἰσαγάγῃ κατὰ ἓνα ὁμαλότερο τρόπο τὴν ἀρχαία ἐκφώνησι «Τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις», ποὺ προκάλεσε προφανῶς καὶ τὴν παράλειψι τῆς ἐκφωνήσεώς της.

Πάντως ἡ ἐκφώνησις «Τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις», ὅπως ἀπαντᾷ στὶς βυζαντινὲς λειτουργίες καὶ στὴν ἀρχαία λειτουργία τῶν «Ἀποστολικῶν Διαταγῶν» ἦταν καὶ παρέμεινε καὶ μετὰ τὴν εἰσαγωγή τῆς εὐχῆς «Πρόσχες, Κύριε...» τελείως ἄσχετη καὶ ἀνεξάρτητη ἀπὸ αὐτὴ καὶ μὲ κανένα τρόπο δὲν μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἐκφώνησίς της. Συνετέλεσε ὁμως στὸ νὰ παραλειφθῇ ἡ ἀρχικὴ ἐκφώνησις τῆς εὐχῆς «Πρόσχες, Κύριε...», ποὺ εἶδαμε, γιὰτὶ καὶ στὴν περίπτωσι τῆς εὐχῆς «Οὐδείς ἄξιος...» καὶ στὴν παρούσα τὸ παγιωμένο ἥδη κατὰ τὸ χρόνο τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ σύστημα τῆς τάξεως τῆς λειτουργίας δὲν ἐπέτρεψε τὴν εἰσαγωγή νέων ζωτικῶν στοιχείων, ὅπως εἶναι οἱ ἐκφωνήσεις.

ΜΝΗΜΗ ΟΣΙΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΓΡΑΙΚΟΥ*

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. ΜΑΞΙΜΟΥ ΧΡ. ΘΕΟΧΑΡΗ
Ἱεροκέρυκος

«Στόματι Μάξιμε ἀγίω, κατεφώτισας τοὺς ἐν
Ρωσίᾳ Πάτερ...».

(Τροπάριον ζ' ὡδῆς ἐκ τοῦ κανόνος τῶν ἐν Ἡ-
πειρῷ ἁγίων ὑπὸ τοῦ Ὑμνογράφου μοναχοῦ
Γερασίμου Μικραγιαννανίτου...).

Ἐάν, ἀγαπητοὶ ἑορτασταί, ὁ θεῖος Παῦλος ἐγκω-
μιάζεται ὡς στόμα Κυρίου, ὡς ἄδεται ἐν τῷ ἐσπερινῷ
ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου: «Παῦλε στόμα Κυρίου, ἡ
κρηπίς τῶν δογμάτων...»· ἐὰν ὁ ἱερός Χρυσόστομος
ὡς «στόμα τοῦ Παύλου...», διότι ὑμνήσαν τὰ μεγα-
λεῖα τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Ὁσιος πατὴρ ἡμῶν Μάξιμος
ὁ Γραικός, ὁ ἐξ Ἀρτης, «στόματι ἀγίῳ» κατεφώτισε
τοὺς ἐν Ρωσίᾳ, ζήσας ἀπὸ τοῦ 1470 ἕως 1556 μ.Χ.

Καὶ ἡμεῖς τὴν ἐσπέραν ταύτην, ἐν τῷ πανσέπτῳ
τούτῳ χώρῳ, ἐν ᾧ φυλάσσεται ἡ περίπυστος Εἰκὼν,
κομισθεῖσα ἐξ ἁγίου Ὁρους, ἀπὸ τοῦ 1980, λαλοῦμεν
ὕμνους καὶ ὡδὰς πνευματικάς, ὡς θαυμασταί Του,
λάτρες Του, ἐπικαλούμενοι τὴν ΕΥΧΗΝ καὶ ΧΑΡΙΝ
ΤΟΥ ἀπὸ τὰ Οὐράνια σκηνώματα τῆς Ἀνω Ἱερου-
σαλήμ. Ζητοῦμεν ἐξ ἄλλου εἰς τὰ Ἱερὰ βιβλία τῆς
Ὁρθόδοξου ἡμῶν Πίστews νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τοὺς
λόγους: «Στόματι Μάξιμε ἀγίῳ, κατεφώτισας τοὺς
ἐν Ρωσίᾳ Πάτερ...».

* * *

Ὁ ὁσιος Οὗτος Πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀρταῖος, ὁ Ἁγιο-
ρεῖτης, ὁ Βατοπεδινὸς μοναχός, ὁ Μάξιμος ὁ Γραικός
ἠγίασεν ἀπὸ βρέφους τὸ στόμα Του, διότι ἤτο μύστης
τῆς εὐσεβείας. Ὁ Μανουὴλ Τριβώλης, ὁ πατὴρ τοῦ
Μιχαήλ-Μαξίμου, ἐπότισε τὴν καρδίαν τοῦ υἱοῦ του
μὲ νάματα ἑλληνικά καὶ χριστιανικά, ὀδηγήσας εἰς
διδασκάλους διακεκριμένους ἐν Ἀρτῇ, Κερκύρᾳ καὶ
Ἰταλίᾳ, τότε, διὰ νὰ καταστῇ «στόμα σοφίας». Ἀλλὰ
ἐὰν ἀπὸ τοῦ 1470, ἔτος τῆς γεννήσεώς Του, μέχρι τοῦ
1506 προέκοπτεν ἐν ἡλικίᾳ καὶ χάριτι εἰς τοὺς τόπους
τούτους, κατηρτίσθη πλέον «σκεῦος ἐκλογῆς» ἐπὶ 10
εἰς τὴν μονάσας ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Βατοπεδίου τοῦ ἁγίου
Ὁρους. Ὡς μοναχός ἐκεῖ ὁ Μάξιμος προσήχετο,
ἐνήστευεν, ἐκοινωνεῖ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων,
συνελόντι εἰπεῖν «ἠγίαζεν τὸ στόμα Του». Καὶ ἰδοὺ
τώρα μεταβαίνει εἰς Ρωσίαν δι' ἔργον Ἱεραποστολι-
κόν, καλούμενος καὶ ἀποστελλόμενος, μετὰ συνεργα-
τῶν Του, διὰ νὰ λάμψῃ τὸ Φῶς τοῦ Χριστοῦ διὰ Τού-
του ἐκεῖ...

«Στόματι Μάξιμε ἀγίῳ, κατεφώτισας τοὺς ἐν

* Θεῖον κήρυγμα, κατὰ τὸν Ἑσπερινόν, ἐπὶ τῇ Ἱερᾷ
Μνήμῃ τῶν Ὁσίων Πατέρων ἡμῶν Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ
καὶ Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ, τῇ 21ῃ Ἰανουαρίου 1987, ἐν
τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Ἀρτης.

Ρωσίᾳ Πάτερ...», ὕμνογραφεῖ ὁ σύγχρονος Βορειοη-
πειρώτης μοναχός ἐν Ἀγίῳ Ὁρει... Εἰς τὴν Μόσχαν
ἐρμηνεύει τὸν Ἱερὸν Ψαλτῆρα ἀπὸ τὰ Ἑλληνικά εἰς
τὰ Ρωσικά καὶ εἴ τι ἄλλα ἐρμηνεύεται ἔγραψαν περὶ
τοῦ Ψαλτῆρος, μεταφράζων ἀπὸ τὰ Ἑλληνικά εἰς τὰ
Λατινικά καὶ διὰ τῶν συνεργατῶν Του ἐνίστε εἰς τὰ
Ρωσικά. Συνεχίζει τὸ αὐτὸ ἔργον εἰς Λειτουργικά
βιβλία, εἰς ἔργα πατέρων, ὡς φέρ' εἰπεῖν ἱεροῦ Χρυσο-
στόμου, Θεοφυλάκτου Βουλγαρίας... καὶ κανόνας ἀπο-
στολικούς, ὅρους καὶ κανόνας Οἰκουμενικῶν Συνόδων,
βιβλία τῆς Ἀγίας Γραφῆς, Παλαιᾶς τε καὶ Καινῆς,
κηρύττων παραλλήλως καὶ διδάσκων, συγγράφων
καὶ λαλῶν τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν πρὸς τοὺς ἐν σκο-
τίᾳ εὐρισκομένους ἐν Ρωσίᾳ. Ὁ ἀματογράφος ση-
μειοῖ καὶ τὸ ἀκόλουθον:

«Μάξιμος φῶς ἔλαμψεν ὀρθῶν δογμάτων
ἐν τῇ Ρωσίᾳ ὡς εὐσεβείας μύστης» (Δίστιχον
συναξαρίου).

Αἱ ἱερὰ Μοναὶ ἐκεῖ τῆς διατριβῆς Του, ἐν αἷς
ἐνεκλείσθη ὡς σκοταδιστής, αἰρετικός, κακοῦργος...
θὰ διαλαλοῦν εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον τὰ τῆς πολυπλάγ-
κτου ζωῆς Του... Ἐκεῖ θὰ καταφεύγουν, διὰ νὰ φω-
τισθοῦν ἀπὸ τὴν ἀγιότητά Του καὶ τὴν σοφίαν Του,
ὄχι μόνον ὁ Ἡγεμὼν Βασίλειος Ἰβάνοβιτς, ἀλλὰ πάν-
τες οἱ ἐν σκοτίᾳ καὶ ἀμαθείᾳ, οἱ ἐπικριταὶ καὶ βασα-
νισταὶ Του, οἱ θαυμασταὶ καὶ οἱ μαθηταὶ Του, οἱ
χριστιανοί, διὰ νὰ φωτισθοῦν, ὅπως καὶ πάντες
ἡμεῖς.

Ἀπὸ τοῦ 1518 μέχρι τοῦ θανάτου Του ἐκεῖ θὰ
φωτίζῃ ὡς φιλόσοφος καὶ φιλόλογος, ὡς ἱστορικός
καὶ θεολόγος, ὡς ἱεροκέρυξ καὶ συγγραφεύς, ὡς μετα-
φραστὴς καὶ λόγιος, ὡς μοναχός Ὁρθόδοξος, διὰ νὰ
χαρκτηρίζεται ζῶν ἐτι ὡς ὁσιος, μακάριος, ὡς θαυ-
μάτων αὐτουργός, ὡς ἅγιος. Διὰ τοῦ στόματός Του
θὰ φωτίζῃ, ἔστω καὶ ἂν ἐπὶ ἔτη ἐστέρουν αὐτὸν τῆς
Θείας Κοινωνίας.

* * *

Εἰς τὴν Λαύραν τοῦ Ἀγίου Σεργίου, ἐνθα ἐτε-
λεύτησε, ὑπάρχει ὁ Τάφος Του, καὶ ὁ Εὐκτήριος αἵ-
κός Του, ὅπου τὴν 3ην Φεβρουαρίου... οἱ Ρῶσοι ὁρ-
θόδοξοι εὐλαβεῖς προσκυνηταὶ ζητοῦν τὴν Χάριν
Του... ψάλλοντες τὸν ὕμνον τὸν ἀναγεγραμμένον, ὡς
μετεφράσθη ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον εἰς τὰ ἑλληνικά:

«Διὰ τῆς αὐγῆς τοῦ Πνεύματος ἐφωτίσθημεν καὶ
ἤξιώθημεν τῆς σοφῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ: καὶ ἐσκοτί-
σθησαν αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς ἀμαθείας.
Διὰ τοῦ φωτός τῆς εὐλαβείας διαφωτίζων παρουσιά-
σθης ἐσὺ τῆς Ὁρθοδοξίας τὸ φῶς, Μάξιμε Πανο-
σιώτατε, σὺ ὅστις Χάριτι τοῦ Θεοῦ, ὅς τὰ πάνθ' ὀρᾷ,

“ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ,,

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλοσ., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Τὸν τελευταῖο καιρὸ γίνεται συντονισμένη προσπάθεια τῶν ὁμάδων πού θάλλθηκαν ν' «ἀναγεννήσουν» τὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία καὶ νὰ «εὐαγγελίσουν» καὶ «ἐκ-χριστιανίσουν» τοὺς Ἕλληνες, μὲ σκοπὸ νὰ καταργη-θοῦν οἱ νομικοὶ φραγμοί, γιὰ νὰ μποροῦν ἀνενόχλητα νὰ ἐπιτελοῦν τὸ ἔργο τους: νὰ ἐπεμβαίνουν μὲ τρόπο θάναυσο στὴ θρησκευτικὴ μας συνείδησι, νὰ τὴν προ-καλοῦν καὶ νὰ παραδιάζουν μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὴ δική μας προσωπικότητα.

Σ' αὐτὸ τὸ ἔργο «συναντῶνται» ἀκραῖες προτεσταν-τικὲς ὁμάδες, «ἱεραπόστολοι τῶν Ἑλλήνων», πράκτορες τῆς ἐταιρίας «Σκοπιὰ» στὴν Ἑλλάδα, ἄνθρωποι τῶν Κρίσνα κ.ο.κ., ὅλοι θέλουν νὰ ἐκπολιτίσουν τὴ χώρα μας, νὰ τὴ θγάλουν ἀπὸ τὸ «μεσαίωνα» πού τὴ μετέ-φεραν οἱ νόμοι γιὰ τὸν ἀθέμιτο προσηλυτισμὸ.

Πρὸ καιροῦ εἶχε ἔλθει στὴν Ἑλλάδα εἰδικὸ συνεργεῖο τηλεοράσεως νὰ ἐρευνήσῃ τὸ ζήτημα καὶ οἱ τη-λεθεατὲς φίλης χώρας «ἐνημερώθηκαν» γιὰ πολὺ ὥρα ἀπὸ «ἱεραπόστολο τῶν Ἑλλήνων» γιὰ τὸ πόσο ὀπισθο-δρομικὴ εἶναι ἡ Ἑλλάδα καὶ πὼς ἐδῶ ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία ἔχει καταλυθῇ, μὲ «σκοταδιστικούς νόμους» καὶ καταδίκες.

Οἱ κύκλοι αὐτοὶ ὀργάνωσαν «παγκόσμιον ξεσηκωμό»: πρεσβεῖες, κοινοδοκίαι, κυβερνήσεις, διεθνεῖς ὀργανι-σμοί, προσωπικότητες ἔσπευσαν νὰ παρέμβουν μὲ ἐπι-στολὲς καὶ διαδήματα, στὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν, στὴν Ἱερὰ Σύνοδο, στὸν Ἀρχιεπίσκοπο μὲ τὴν ἀπαί-

τησι: «Καταργήστε τοὺς μεσαιωνικοὺς νόμους» ἀνοίξτε τὶς πόρτες σας νὰ ρθοῦν νὰ σᾶς ἐκχριστιανίσουν, γιὰτὶ δὲν χαίρεσθε ἂν τὰ ἀγγλικά παιδιὰ σας, μὲ τὴ βοή-θεια τῶν «ἱεραποστόλων», ἐγκαταλείπουν τὴν «πόρνη Βαβυλῶνα» (τὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία) καὶ γίνουν χρι-στιανοί»;

Μάλιστα σ' ὅλο τὸν κόσμον ὁργανώθηκε «ἐκστρα-τεία προσευχῆς», μαζὶ μὲ εἰδικὸ ταμεῖο, «γιὰ τὸν εὐαγγελισμὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν προστασία τῶν ἱεραποστόλων ἀπὸ τοὺς σκοταδιστές»!

Ἀξίζει λοιπὸν νὰ ἀσχοληθοῦμε κάπως διεξοδικὰ μὲ τὸ ζήτημα.

α) Ἀ ν ἱ ε ρ ο ς π ὅ λ ε μ ο ς — Ἑ λ λ η ν ε ς κ α τ ᾶ Ἑ λ λ ᾶ δ ο ς.

Μ' αὐτὸ τὸν τίτλο δημοσιεύθηκαν στὸ «ΠΛΗΡΟ-ΦΟΡΕΙΝ» 2) 1986 (Δελτίο τῆς Δ) νσεως Ἐπιτροπῶν Ποιμαντικῆς Διακονίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν) βασικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὴν «πρώτη φάσι» αὐτοῦ τοῦ ἀνιέ-ρου πολέμου κατὰ τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ κατὰ τῆς χώρας.

Ἀφορμὴ ἦταν μιὰ δίκη γιὰ προσηλυτισμὸ καὶ ἐκού-σια διαφυγὴ ἀγγλικοῦ καὶ ἡ πρωτόδικος καταδίκη ἐνὸς Ἑλλήνου καὶ δύο ξένων «ἱεραποστόλων». Πρόκειται γιὰ τὸν κ. Κώστα Μακρῆ, πρόεδρο τῆς «Ἑλληνικῆς Ἱεραποστολικῆς Ἐνώσεως», πού μὲ τὴ βοήθεια παγκο-
(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 172)

γενόμενος ξένος ἐν τῇ σῇ Πατρίδι καὶ ἐγκαταλείψας — (ἡ ἐκδιωχθεὶς;) — αὐτὴν ἤλθες ἐπὶ πλὺς εἰς τὰς χώρας τῆς Ρωσίας καὶ ἐστεφανώθης διὰ τῆς μεγάλης Χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἀπαλύνῃς τὰς βασάνους τῶν ἐν φυλακῇ καὶ ἵνα ποιήσῃς μεγάλα θαύματα καὶ ἵνα δι' ἡμᾶς μεσιτέψῃς ἀδιστάκτως, οὔτινες σεβόμεθα μὲ ἱερὰν ἀγάπην τὴν μνήμην Σου...».

(Σημείωσις: Ἡ μνήμη τοῦ Ἀγίου ἐορτάζεται ἐν τῇ Λαύρᾳ Τρόιτσε Σεργκίεβο τὴν 21ην Ἰανουαρίου μὲ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον καὶ εἰς τὰς 3 Φεβρουαρίου μὲ τὸ νέον).

* * *

«Στόματι Μάξιμε ἁγίω, κατεφώτισας τοὺς ἐν Ρωσίᾳ Πάτερ...».

Ὁ τόπος ἐδῶ δὲν πρέπει ὡς Τέκνον ἐκλε-κτὸν τῆς Ἀρτῆς νὰ χαρακτηρίξῃ τὸν Ὁσίον μας, ἀλλὰ καὶ ὡς ΠΑΤΕΡΑ. Εἶναι ὁ Πατὴρ τῆς Ἡπεί-ρου, τῆς Ἀρτῆς, τῆς Ὁρθοδοξίας. Καὶ παρτρύνει πάντας ἡμᾶς: «Ἐνωτισθῆτε χριστιανοὶ τῆς θείας δι-δασκαλίας... Μακρὰν ἀπὸ τὴν πλάνην τῶν ἑτεροδόξων.

Κλείσατε τὰ ὄφθαλμοὺς σας εἰς τὰ κηρύγματα τῶν ἀθέων τῶν ἀπίστων, τῶν μηδενιστῶν. Λαλεῖτε καὶ εἰς τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. Ἀγιάσατε τὰ στόματά Σας, κοινωνοῦντες οὕτως προετοιμασμένοι τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν σας. «Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπο-ρευέσθω...» (Ἐφεσ. 8', 29), διότι ὁ Κύριος κατὰ τὴν τελικὴν κρίσιν Του θὰ μᾶς εἴπῃ: «Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε πονηρὲ δοῦλε...» (Λουκ. 18', 22).

Ἀγαπητοί μου!

Ἐὰν ὁ Κύριος ἡμῶν ὑμνήθῃ ὑπὸ τοῦ Παύλου, ὁ Παῦλος διὰ στόματος τοῦ Χρυσοστόμου, οἱ Ρῶσοι ἐφωτίσθησαν καὶ ἡμεῖς φωτιζόμεθα καὶ διὰ τοῦ στό-ματος τοῦ Ἀγίου Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ — καὶ τοῦ ἐτέρου Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ, τοῦ ὁποίου ἐκοψαν τὴν γλῶτταν νὰ μὴ λαλῇ καὶ κηρύττῃ... Ἡμεῖς ὅς ὑμνήσωμεν εἰσέτι τὸν Κύριον καὶ ἀμφοτέρους τοὺς δόσιους Πατέρας, ΜΑΞΙΜΟΥΣ, ἀπόψε καὶ αὔριον μιμούμενοι αὐτῶν τὰς ἀρετάς, διότι «τιμὴ μάρτυ-ρος, ἁγίου, μίμησις αὐτοῦ». Ἀμήν.

Δεσμοὶ αἵματος

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ἐπ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

«Προτιμῶ μιὰ στάλα αἷμα ἀπὸ ἓνα ποτήρι μελάνου». Ὁ σεφερικός αὐτὸς στίχος ἐκφράζει ἐπίκαιρα τὴν προσδοκία τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου ποὺ βαρέθηκε πιά τὰ λόγια προσδοκῶντας λίγη ζωὴ. Τὸ αἷμα ἄλλωστε θεωρεῖται καὶ εἶναι φορέας καὶ σύμβολο ζωῆς.

Σ' ἓνα χῶρο λοιπόν, ὅπου ἐκ παραδόσεως καλλιεργεῖται ἡ γνώση, ἔστω κι ἂν αὐτὴ ὀνομάζεται θεολογική, μιὰ προσφορά ζωῆς βαθαίνει τὴν βιωματική ἐμπειρία καὶ πλαταίνει τοὺς δεσμοὺς αἵματος καὶ ζωῆς. Αὐτὸ ἀποτέλεσε ἐξάλλου διάχυτη ἐντύπωση ὅλων ἐκείνων ποὺ ἔλαβαν μέρος στὴν ἡμέρα αἰμοδοσίας ποὺ διοργανώθηκε στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν στίς 6 Ἀπριλίου 1987 καὶ ἀνταποκρίθηκαν στὴν προτροπή: «δῶστε αἷμα, δῶστε ζωὴ»¹.

Σὲ ἐποχὴ ὅπως ἡ σημερινή, κατὰ τὴν ὁποία χίλιοι δυὸ κίνδυνοι ἀπειλοῦν τὴν ζωὴ, εἶναι πολὺ σημαντικό, μὲ τὴν προσφορά αἵματος νὰ μπορεῖς νὰ διακονεῖς τὴ ζωὴ. Γνωρίζεις ὅτι δίνεις κάτι ἀπὸ τὸν ἴδιο σου τὸν ἑαυτὸ ποὺ δὲν μπορεῖ ν' ἀντικατασταθεῖ με τίποτε. Ἡ δίνεις αἷμα ἐφόσον μπορεῖς ἢ δὲν δίνεις. Δὲν χωροῦν συμβιβασμοί, γιατί τότε θὰ προκύψουν... ἀσυμβατότητες, οἱ ὁποῖες μπορεῖ νὰ εἶναι ἐπιζήμιες καὶ θανατηφόρες!

Παράλληλα μὲ τὴν αἴσθηση ὅτι συμβάλλεις στὴν σωτηρία τῆς ζωῆς κάποιων ἀνθρώπων αἰσθάνεσαι ὅτι μὲ τὸν θεσμὸ τῆς αἰμοδοσίας σοῦ παρέχεται ἡ δυνατότητα μιᾶς νέας ἀδελφοποιίας.

Ἐθιμο διαδεδομένο σὲ πολλοὺς λαούς, ἡ «ἀδελφοποιία» μαρτυρεῖται ἀπὸ παλιὰ χρόνια. Ἡ κατοχύρωση τοῦ θεσμῶ γινόταν μὲ θρησκευτικὲς ἢ συμβολικὲς ἐνέργειες. Βασικὴ ἐνέργεια γιὰ τὴν ἐπικύρωση καὶ τὴν ἐξασφάλιση ἦταν μίμηση τῆς φύσεως, μὲ τὴν μετάγγιση αἵματος ἀπὸ τὸν ἓνα στὸν ἄλλο ὥστε νὰ γίνουν κάπως «ὅμοιοι» ἀδελφοί. Ἡ ἐπιλογή βέβαια τῶν «ἀδελφῶν» ἦταν προσωπική².

Ἡ αἰμοληψία καὶ ἡ μετάγγιση τοῦ αἵματος δημιουργοῦν σήμερα νέους δεσμοὺς αἵματος, τίς περισσότερες φορὲς ἀνώνυμους, καθότι, δὲν γνωρίζουμε, κατὰ παραλλαγή τοῦ κυριακοῦ λογίου Ματθαίου 5' 3, ποῦ ἀριστερὸ χέρι παίρνει τὸ αἷμα τοῦ δεξιοῦ μας, ἂν εἶναι «ἀριστερό» ὁ αἰμοδότης ἢ «δεξιός» ὁ αἰμολήπτης, ἄνδρας ἢ γυναίκα, ἐλεύθερος ἢ δοῦλος, πιστὸς ἢ ἄπιστος, ὁμόθρησκος ἢ ἑτερόθρησκος, ὁρθόδοξος ἢ αἰ-

ρετικός, λαϊκὸς ἢ κληρικός, μαῦρος ἢ λευκός. Καὶ γιὰ τὸ αἷμα μπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθεῖ ἡ παύλεια ρῆση, ὅτι «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην...» (Γαλάτας γ' 28. Κολοσσαεῖς γ' 11). Τὸ αἷμα ρέει «ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους» (πρβλ. Ματθαίου ε' 45), δίνει ζωὴ κι ἐλπίδα, σφυρηλατεῖ μιὰ νέα ἀδελφότητα αἵματος.

Ἡ Ἐκκλησία ἔχει κάθε λόγο νὰ προωθεῖ μιὰ τέτοια ἐμπρακτὴ καὶ ἀναντικατάστατη ἐκδήλωση ἀγάπης. Γνωρίζει τὴν ἀτίμητη τιμὴ τοῦ αἵματος, ἰδιαίτερα τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ Χριστοῦ ποὺ μᾶς ἐξαγόρασε ἀπὸ τὴν κατάρρα τοῦ νόμου. Γνωρίζει τὴν ἀσύγκριτη οὐσιαστικὴ καὶ συμβολικὴ ἀξία μιᾶς ἄλλης Τράπεζας αἵματος μὲ αἰμοδότη ὅχι πιά ἄνθρωπο³. Ἀπὸ τὴν ἀρχή, λοιπόν, στάθηκε πολὺ κοντὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ σ' αὐτὴ τὴν καινούρια εὐκαιρία σωτηρίας ἀνθρώπων ζωῶν.

Καὶ στὴν Ἑλλάδα γίνεται σύντονη προσπάθεια ἀπὸ τίς Ἱ. Μητροπόλεις καὶ τίς Ἐνορίες συστηματικῆς καλλιέργειας ὑψηλοῦ φρονήματος ἐτοιμότητος τῶν πιστῶν γιὰ αἰμοδοσία. Ἐχουμε ἤδη συγκεντρωμένα στοιχεῖα γιὰ τὴν δραστηριότητα αὐτή. Ἀπευθύνουμε, ὅμως, θερμὴ ἐκκλήση καὶ παράκληση πρὸς ὅλους τοὺς ἀναγνώστες μας καὶ ἰδιαίτερα τοὺς ὑπευθύνους, νὰ μᾶς ἐνημερώσουν γιὰ τέτοιου εἶδους πρωτοβουλίες ποὺ ἔχουν πάρει στὰ πλαίσια τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ἢ τῆς Ἐνορίας τους⁴. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ ἔχουμε σαφὴ εἰκόνα γιὰ τὴν ἔκταση τῆς αἰμοδοσίας στὴν ἐλληνικὴ Ἐκκλησία.

Περιμένουμε μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον τίς ἀπαντήσεις σας γιὰ νὰ τίς μεταφέρουμε μέσῳ τῶν στηλῶν τοῦ περιοδικοῦ σὲ ὅλους σας.

1. Τὸ «Χρονικόν» τῆς ἡμέρας ἐκείνης περιγράφει στίς ἐπόμενες σελίδες ὁ Ἐπιστ. Βοηθὸς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γεώργιος Χρ. Εἰδουμίου.

2. Περισσότερα γιὰ τὴν «ἀδελφοποιία», βλ. στὸ ἀντίστοιχο λήμμα στὴν «Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἑγκυκλοπαίδεια», τ. 1 (1962) σσ. 403 - 404, γραμμμένο ἀπὸ τὸν Καθηγητὴ Δημ. Σ. Λουκάτο.

3. Βλ. «ἐπικαιρο» σχόλιο στὸν «Ἐφημέριο» τῆς 1) 15 Ἀπριλίου 1987, σ. 128.

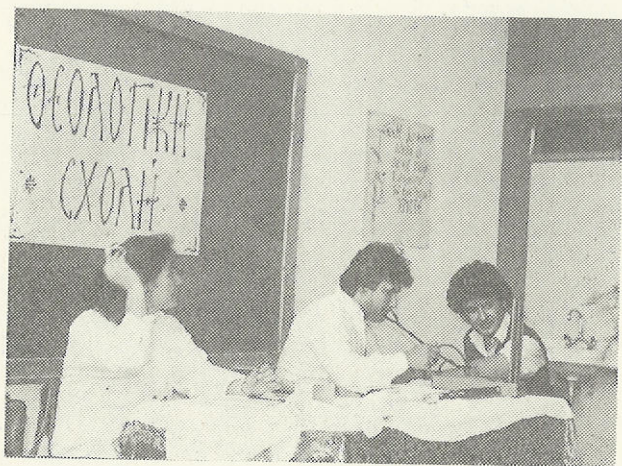
4. Ἦδη ὁ π. Ἰωάννης Δελημπαλτζᾶς, Πρόεδρος τοῦ κεντρικοῦ γραφείου αἰμοδοσίας τῆς Ἱ. Μ. Κορίνθου, μᾶς ἔστειλε πλήρη φάκελλο μὲ φυλλάδια, ὁμιλίες, στατιστικὰ στοιχεῖα κ.λπ., στὰ ὅποια ἀποτυπώνονται οἱ ἀξιεπαινετὲς προσπάθειες τοῦ Μητροπολίτη, τῶν Ἐφημερίων καὶ τῶν λαϊκῶν.

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑΣ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Τοῦ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΡ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ
Ἐπιστ. Βοηθοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

Ἡ 6η Ἀπριλίου 1987 ὑπῆρξε μιὰ σημαντικὴ ἡμέρα γιὰ τὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Μὲ τὴν ἄδεια καὶ συμπαράσταση τοῦ Κοσμήτορος αὐτῆς ἔγινε πραγματικότητα ἓνα ὄραμα τῶν

Προηγίτο προσεκτικὴ ἱατρικὴ ἐξέταση...

διδασκόντων καὶ τῶν διδασκομένων· συνεστήθη Τράπεζα Αἵματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΟΣΙΟΣ ΔΑΒΙΔ Ο ΓΕΡΩΝ». Πρώτη κατάθεση στὴν Τράπεζα 65 φιάλες αἵματος, κυρίως Φοιτητῶν καὶ Φοιτητριῶν, μὰ καὶ μελῶν τοῦ Διδακτικοῦ καὶ τοῦ Διοικητικοῦ Προσωπικοῦ.

Ἀλλ' ἂς δοῦμε τὰ πράγματα κατὰ τὴν χρονικὴ τους ἐξέλιξη.

Ἡ προϊστορία

Στις 13 Νοεμβρίου 1986 πραγματοποιήσαμε μὲ τοὺς Φοιτητὲς καὶ τὶς Φοιτήτριες τοῦ Γ' ἔξαμήνου, στὰ πλαίσια τοῦ μαθήματος τῆς Ποιμαντικῆς, ποιμαντικὴ επίσκεψη στὸ Ἀσκληπιεῖο τῆς Βούλας. Ἐκεῖ συζητήσαμε μὲ τὸν ἐφημέριο τοῦ Νοσοκομείου γιὰ τὴν ποιμαντικὴ μέριμνα καὶ τὰ προβλήματα τῶν ἀσθενῶν στὸ Νοσοκομεῖο καὶ κατόπιν ἐπικοινωνήσαμε μὲ τοὺς ἰδίους τοὺς ἀσθενεῖς στοὺς θαλάμους νοσηλείας. Οἱ Φοιτητὲς καὶ οἱ Φοιτήτριές μας συγκλονίστηκαν ἀπὸ τὴν πρωτόγνωρὴ αὐτὴ ἐμπειρία. Καὶ τότε, ἐκεῖ γιὰ πρώτη φορὰ ἐρρίφθη ἡ ἰδέα νὰ ὀργανώσουμε

ἐθελοντικὴ αἱμοδοσία καὶ νὰ συστήσουμε Τράπεζα Αἵματος τῆς Σχολῆς.

Οἱ διακοπὲς τῶν Χριστουγέννων καὶ ἡ περίοδος τῶν ἐξετάσεων, ποὺ ἐπακολούθησαν, εἶχαν ὥς συνέπεια νὰ μὴ γίνῃ καμιὰ ἐνέργεια πρὸς ὑλοποίηση τῆς ἰδέας περὶ αἱμοδοσίας.

Ἀλλὰ οἱ Φοιτητὲς καὶ οἱ Φοιτήτριες δὲν τὴν εἶχαν ξεχάσει. Μιὰ ἡμέρα, λίγο μετὰ τὸ τέλος τῶν ἐξετάσεων τοῦ Φεβρουαρίου, ἦλθε στὸ γραφεῖο μου ἓνας Φοιτητὴς, ἀπὸ τοὺς ὑπηρετοῦντας στὸ Παρεκκλήσιο, καὶ μοῦ εἶπε: «Τί θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἐθελοντικὴ αἱμοδοσία καὶ τὴν τράπεζα αἵματος;». Αὐτὸ ἦταν τὸ κίνητριο ἐρέθισμα.

Ἡ προετοιμασία

Συνεστήθη ἀμέσως ἐπιτροπὴ ἀπὸ Φοιτητὲς καὶ Φοιτήτριες, ποὺ βοηθοῦν στὴ λειτουργία τοῦ Παρεκκλησίου, ἡ ὁποία δὲν ἐφείσθη κόπου καὶ χρόνου προκειμένου νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὴν ἀποστολὴ της.

Συναντήθηκε πρῶτα μὲ τὸν Κοσμήτορα τῆς Σχολῆς καὶ ἔλαβε τὴν ἄδεια γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῆς αἱμοδοσίας καὶ τὴ σύσταση Τραπεζῆς Αἵματος. Κατόπιν συναντήθηκε μὲ τὸν Διευθυντὴ καὶ τὰ μέλη τῆς ὑπεύθυνης ὁμάδας τοῦ Τμήματος Αἱμοδοσίας τοῦ Νο-

Στὸ τέλος, μὲ τὴ χαρὰ τῆς προσφορᾶς στὰ πρόσωπα.

σοκομείου Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ» και συζητήσαν για την δυνατότητα και τον τρόπο υλοποίησης της απόφασής. Στο σημείο αυτό επιθυμώ να υπογραμμίσω την εγκάρδια, γεμάτη απλότητα και κυριολεκτικά αντιγραφειοκρατική υποδοχή και διευθέτηση των λεπτομερειών για την πραγματοποίηση των εκδηλώσεων από τα άνωτέρω πρόσωπα, που με συγκίνηση άκουσαν την ιδέα και δέχτηκαν την προσφορά, που θα εκάλυπτε μέρος των τεραστίων σε αίμα αναγκών του Νοσοκομείου.

Αλλά ο «μαραθώνιος» των μελών της επιτροπής συνεχίζεται. Σύνταξη κειμένου προσκλήσεως, γραφή με ώραϊα βυζαντινά γράμματα, φωτοτύπηση και εγκαίρως διανομή σε όλο το Διδακτικό και Διοικητικό προσωπικό. Αφισσοκόλληση σε επίκαιρα σημεία του κτηρίου της Σχολής προς ενημέρωση των Φοιτητών και Φοιτητριών. Οργάνωση ενημερωτικής συγκεντρώσεως στο κεντρικό αμφιθέατρο της Σχολής, στις 30 Μαρτίου 1987 και ώρα 11 π.μ., όπου ενώπιον 300 περίπου Φοιτητών, Φοιτητριών και μελών του Διδακτικού προσωπικού και των δύο Τμημάτων, μίλησε ο διευθυντής του Τμήματος Αιμοδοσίας κ. Θ. Σπανός, για την ιστορία, την αναγκαιότητα, το άκινδυνο της αιμοδοσίας κ.λπ. και κατόπιν απάντησε σε πλήθος ερωτήσεων του ακροατηρίου. Ήδη την ημέρα αυτή δήλωσαν συμμετοχή οι πρώτοι έθελοντες αιμοδότες. Ο πάγος είχε σπάσει! οι προκαταλήψεις για την αιμοδοσία είχαν διαλυθεί! ο φόβος είχε παραχωρήσει την θέση του στον ένθουσιασμό και την προσδοκία για την πραγματοποίησή της μετά από μία εβδομάδα.

Αλλά η επιτροπή μερίμνησε και για άλλα πράγματα. Καθάρισε τον χώρο του Σπουδαστηρίου στον Γ' όροφο, όπου θα γινόταν η αιμοδοσία. Τον διακόσμησε με απλότητα και χάρη, καταλλήλως για την περίπτωση, με εικόνες και επιγραφές, σε ώραϊα βυζαντινή γραφή, με επίκαιρα κείμενα, όπως «Η ζωηφόρος Σου πλευρά ως λογικόν ποτίζει παράδεισον την Έκκλησίαν Σου Χριστέ». Τέλος, έτοιμασε με ιδιαίτερη φροντίδα νηστήσιμα φαγητά, για να παραθέσει μετά την αιμόληψία τράπεζα αγάπης, χάριν των μελών της ομάδας του Νοσοκομείου, στο «άρχονταρίκι» του Παρεκκλησίου.

Η αιμοδοσία

Και ξημέρωσε η Δευτέρα, 6 Απριλίου. Νωρίς το πρωί το Ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό εγκατέστησε τον εξοπλισμό του στο προκαθορισμένο Σπου-

δαστήριο. Οι Φοιτητές και οι Φοιτήτριες άρχισαν να προσέρχονται και να σχηματίζουν ουρές. Τι ένθουσιασμός! Τι συγκίνηση! Προηγείτο προσεκτική ιατρική εξέταση και επακολουθούσε η αιμόληψία. Τέσσερις περίπου ώρες χρειάστηκαν για να προσφέρουν το αίμα τους χάριν των παιδιών του Νοσοκομείου, οι Φοιτητές, οι Φοιτήτριες και τα μέλη του Διδακτικού και Διοικητικού προσωπικού της Σχολής.

Στην τράπεζα αγάπης, που παρετέθη μετά την αιμόληψία, η εγκάρδιότητα, η απλότητα και η αγάπη ήταν διάχυτες! ο ένθουσιασμός και η συγκίνηση ήταν ζωγραφισμένα στα πρόσωπα των συνδαιτημόνων, που τα εξέφραζαν και με τα χείλη: «Πόσα αίμοπετάλια θα έχουμε για τα παιδιά!», «Πρώτη φορά αισθανθήκαμε τόσο όμορφα και άνετα σε αιμοδοσία!», είναι δύο από τις χαρακτηριστικές φράσεις των μελών της ομάδας του Νοσοκομείου που συγκράτησα.

Αργά το μεσημέρι, ενώ οι γιατροί και οι νοσοκόμες είχαν φύγει, τα μέλη της φοιτητικής επιτροπής της αιμοδοσίας, ολοκληρώνοντας το έργο τους, τακτοποιούσαν το Σπουδαστήριο και το «άρχονταρίκι» με καταφανή στα πρόσωπά τους τα ίχνη της κοπώσεως αλλά και της ευτυχίας.

Ένα όνειρο και ένας πόθος έγινε πραγματικότητα. Κάποια παιδιά, που νοσηλεύονται στο Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ» θα δέχθηκαν στις φλέβες τους το ζωηρό και υγιές αίμα των Φοιτητών και Φοιτητριών της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και — που ξέρουμε ; — μπορεί από το αίμα αυτό να σώθηκαν κυριολεκτικώς κάποιες ζωές παιδιών. Αλλά συγχρόνως και από την κατάθεση αυτή στην Τράπεζα Αίματος «ΟΣΙΟΣ ΔΑΒΙΔ Ο ΓΕΡΩΝ» κάποιος ή κάποιοι διδάσκοντες, διδασκόμενοι ή εργαζόμενοι στη Σχολή κάποτε μπορεί να καλύψουν μια ανάγκη τους σε αίμα.

Αλλά αυτή ήταν μόνο η αρχή. Η Τράπεζα Αίματος θα δέχεται έθελοντικές καταθέσεις όλο το χρόνο στο Τμήμα Αιμοδοσίας του Νοσοκομείου Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ». Ομαδικώς έθελοντική αιμοδοσία στη Σχολή θα γίνεται δυο φορές το χρόνο, μια κατά το χειμερινό εξάμηνο και μια κατά το εαρινό.

Παρακαλούνται όσοι αποστέλλουν ταχυδρομικές επιταγές προς τα περιοδικά «Θεολογία», «Εκκλησία» και «Εφημέριος», να σημειώνουν και την αιτία της αποστολής.

Ο Ι. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ (*)

Τοῦ Ἀρχιμ. ΧΡΥΣ. Π. ΑΒΑΓΙΑΝΟΥ

Ἱεροκλήρυκος Ἱ. Μ. Μυτιλήνης

2. Ἡ ἐποχὴ τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου.

Ἡ Ἀντιόχεια, στὴν ὁποία ὁ ἱ. πατὴρ πέρασε τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ζωῆς του, ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ ἦταν ἡ πῦρ ἀξιόλογη πόλις τῆς Συρίας. Ὁ πληθυσμὸς τῆς, σύμφωνα μὲ δική του μαρτυρία, ἀνερχόταν «εἰς εἴκοσιν μυριάδας»⁶, δηλ. τὶς 200.000. Μὲ τοὺς δούλους ὅμως πρέπει νὰ ἦταν πολὺ μεγαλύτερος. Ὁ ἀστικός τῆς πληθυσμὸς ἦταν κατὰ τὸ πλεῖστον Ἕλληνας ἀποικοὶ ἀπὸ τὴν Ἰωνία, τὴν Μακεδονία, τὴν Κρήτη καὶ κυρίως τὴν Ἀθήνα. Γι' αὐτὸ ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῆς πνευματικῆς τῆς ἀκμῆς μὲ καμάρι αὐτονομαζόταν «Συριάδες Ἀθηναίαι»⁷. Γενικὰ ἡ Ἀντιόχεια κατὰ τοὺς ἐλληνιστικούς καὶ ἐλληνορωμαϊκοὺς χρόνους ἀπὸ ἀποψη πληθυσμοῦ, πλούτου καὶ πολιτισμοῦ ὑπῆρξε τὸ τρίτο πνευματικὸ κέντρο τῆς ἐλληνορωμαϊκῆς οἰκουμένης.

Ἡ ἐποχὴ τώρα, στὴν ὁποία ἀνεξίτηλα χαράχθηκε ἡ φωτεινὴ τροχιά τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου, ἀπὸ ἐκκλησιαστικὴ ἀποψη χαρακτηρίζεται ἀπὸ τοὺς ἐπίμονους καὶ ἔντονους χριστολογικοὺς κυρίως ἀγῶνες τῶν πνευματικῶν ἡγετῶν τῆς Ἐκκλησίας. Μολονότι ὁ ἱ. πατὴρ γεννήθηκε τρεῖς περίπου δεκαετίες μετὰ τὴν Ἀ' Οἰκουμένην Σύνοδο (325) ἀκόμη δὲν εἶχε κοπᾶσει στὶς ἡμέρες του ἡ Ἀρειανικὴ θύελλα. Ἰδιαίτερα στὴν πατρίδα του, τὴν Ἀντιόχεια, εἶχε καὶ ἄλλες σοβαρότερες συνέπειες. Οἱ ζωηρὲς θεολογικὲς ἐριδες γύρω ἀπὸ τὸ πανάχραντο πρόσωπο τοῦ Κυρίου μας εἶχαν προκαλέσει ἐπικίνδυνα χρονίζον σχίσμα στὴν χριστιανικὴ κοινωνία τῆς Ἀντιόχειας. Ἔτσι, ὅταν ἄρχισε νὰ ἀντιλαμβάνεται τὸν κόσμον γύρω του ὁ ἱ. πατὴρ, βρῆκε τὴν πόλιν του νὰ ἔχη ἐπὶ κεφαλῆς δύο Ἐπισκόπους. Τὸν Μελέτιο, τὸν κανονικὸ θὰ λέγαμε Ἀρχιεπίσκοπο, νὰ ἡγῆται τῆς μερίδος τῶν Μελετιανῶν καὶ τὸν Παυλῖνο νὰ ἡγῆται τῆς ἄλλης μερίδος τῶν Εὐσταθιανῶν⁸. Τὸ σχίσμα αὐτὸ τῆς Ἀντιοχειανῆς Ἐκκλησίας ἐληξε περίπου τὸ 483.

Ἀπὸ ἀποψη ὅμως χριστιανικῆς πνευματικότητος ἡ Ἀντιόχεια ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου βρισκόταν σὲ ἀξιοζήλευτο ἐπίπεδο. Πολλοὶ νέοι, ἀπὸ πλούσιες οἰκογένειες, μορφωμένοι, παρὰ τὶς πείσμονες ἀντιδράσεις τῶν γονέων τοὺς ἐγκατέλειπαν τὰ ἐγκόσμια καὶ ἀφιερώνονταν στὴν κατὰ Θεὸν ἀσκήση καὶ στὰ ἰδανικά τοῦ πῦρ ὑψηλοῦ φιλοσοφικοῦ βίου. Στὰ βουνὰ γύρω ἀπὸ τὴν Ἀντιόχεια εἶχαν κτισθῇ ἀρκετὰ Μοναστήρια καὶ ἀσκητήρια μὲ πλήθη μοναχῶν. Μάλιστα μερικὲς φορὲς ἦταν τόσο παράξενες οἱ ἐκδηλώσεις τῆς

μοναχικῆς ἀσκήσης καὶ αὐτοθυσίας, ὥστε νὰ προκαλοῦν τὴν περιέργεια καὶ τὸν θαυμασμό μαζὶ τῶν χριστιανῶν καὶ νὰ δημιουργοῦν κάποτε προβλήματα στὴν διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας⁹. Αὐτὸ τὸ ἔντονον φιλομοναχικὸ πνεῦμα ἐπιδροῦσε ἀκόμη καὶ στὶς χριστιανικὲς οἰκογένειες τῆς Ἀντιόχειας μὲ δραματικὲς κάποτε συνέπειες (Ἱ. Χρυσ., Εἰς τὸ κατὰ Ματθ. Ὅμιλ. ΠΣτ' 815 Ε - 816 Α ΑΑΠ 69).

Ἐν τούτοις δὲν ἔλειπαν καὶ τὰ μελανὰ σημεῖα ἀπὸ τὴν εἰκόνα τῆς τότε κοινωνίας. Ἀπ' ὅ,τι μᾶς διέσωσε ὁ ἱ. πατὴρ στὶς ὁμιλίες του σχετικὰ μὲ τὴν κοινωνικὴ κατάσταση τῶν ἡμερῶν του, φαίνεται πρῶτον ὅτι ἐπικρατοῦσε μία ἔντονη οἰκονομικὴ ἀνισότητα. Κατὰ μία μετριοπαθεῖς μᾶλλον διαπίστωσή του «τὸ δέκατον μέρος (τῆς πόλεως) πλουσίων καὶ τὸ δέκατον πενήτων τῶν οὐδὲν ὅλως ἐχόντων, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν μέσων εἰσὶ»¹⁰. Ἔτσι ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος βλέπουμε πτωχοὺς, πᾶμπτωχοὺς νὰ στεροῦνται τῶν πάντων, ἄρρωστους, ἀνᾶπηρους, ξαπλωμένους κατὰ γῆς, ἡμίγυμνους, νὰ παγώνουν ἀπὸ τὸ κρύο μέσα στοὺς δρόμους ἢ ἔξω ἀπὸ τοὺς ναοὺς. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος πλούσιους νὰ ζοῦν μέσα σὲ ἐξοργιστικὴ πολυτέλεια, νὰ χρησιμοποιοῦν δεκάδες δούλους, νὰ κατοικοῦν σὲ σπίτια μὲ ἐπίχρυσες ὀροφές καὶ ἄλλη πλουσιώτατη διακόσμηση, νὰ κοιμοῦνται σὲ κρεβάτια ἀπὸ ἐλεφαντόδοντο καὶ νὰ μεταχειρίζονται ὀλόχρυσα δοχεῖα τῆς νυκτός...

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ ἀνισότητα καὶ ἡ θέση τῶν δούλων, ἀκόμη καὶ μέσα σὲ σπίτια χριστιανικά, δὲν ἦταν ἡ πρόεπουσα. Συγκινητικὴ εἶναι ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἱ. πατρὸς στὶς πτωχὲς καὶ ἀνυπεράσπιστες δούλες, ποὺ τὶς ἐξευτέλιζαν καὶ τὶς βασάνιζαν οἱ διεστραμμένες κυρίες τῶν. «Καὶ τὸ δὴ πάντων αἰσχυρότερον, εἰσὶν οὕτως ἄγριοι καὶ ἀπηνεῖς, ὥς ἐπὶ τοσοῦτον μαστίξιν ὥς μὴδὲ αὐθιμερὸν τοὺς μώλωπας σθένυννυσθαι. Γυμνώσασαι γὰρ τὰς κόρας καὶ τὸν ἄνδρα ἐπὶ τοῦτο καλέσασαι δεσμοῦσι πολλάκις πρὸς τοῖς σκίμπτουσιν... Ταῦτα ἐν χριστιανῶν οἰκίαις γίνεσθαι ἔδει»¹¹.

Ἀλλὰ καὶ συμπτώματα ἐπικίνδυνης ἀνηθικότητος δὲν ἔλειπαν ἀπὸ τὴν τότε κοινωνία. Ὁ γάμος, γιὰ παράδειγμα, δὲν ἐτελεῖτο πάντοτε μὲ χριστιανικὴ ἀπλότητα καὶ σεμνότητα. Ὑπολείμματα ἀπὸ παλιὰ εἰδωλολατρικὰ ἔθιμα μόλυναν τὴν ιερότητά του. Ἔτσι μερικοὶ ποὺ ἀγαποῦσαν ὑπερβολικὰ τὶς διασκεδάσεις καλοῦσαν στὸ γάμον τοὺς ἀκόμη καὶ τραγουδίστριες καὶ χορεύτριες, οἱ ὁποῖες μερικὲς φορὲς μὲ τὴν ὁμορφιά τους καὶ τὴν τέχνη τους σαγήνευαν σὲ τέτοιο σημεῖο τὸν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 154 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8 τεύχους.

6. Ἱ. Χρυσ., Εἰς Ἱγνάτιον Θεοφόρον, 597 Α, ΑΑΠ 27, 167.

7. Θρ. Ἠθ. Ἐγκ. 2, 878, 880.

8. Β. Στεφανίδου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, Ἀθήναι 1959², σ. 203.

9. Σχετικὰ μὲ τὸν Μοναχισμό στὴν Ἀντιόχεια βλέπε: L. MEYER, S. J. CHRYSOSTOME, MAÎTRE DE PERFECTION CHRETIENNE, PARIS 1933, σ. 22.

10. Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ὁμιλ. ΞΣΤ' 657 Ε, ΑΑΠ 68, 270.

11. Εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ὁμιλ. ΙΕ', ΕΠΕ 21, 90,

γαμπρό, ώστε να τον πάρουν και να φύγουν το ίδιο βράδυ, διαλύοντας έτσι τον γάμο¹².

Ακόμη στην κοινωνία εκείνη με τα αυστηρά ήθη και τις φιλονομαχικές τάσεις δεν έλειψαν και τα έπαισχυντα εκείνα παρά φύσιν πάθη, για τα οποία κόκκινος από ντροπή αναγκάζεται κάπου να κάμει λόγο ο Ι. πατήρ. Ήταν δὲ σὲ τόση έξαρση τὸ κακό, ὥστε ὁ ἀναγνώστης ἔχει τὴν ἐντύπωση ὅτι βρίσκεται ὄχι στὸν Δ' αἰώνα, στὴν χριστιανικὴ Ἀντιόχεια τοῦ Μελετίου καὶ τοῦ Ι. Χρυσόστομου, ἀλλὰ σήμερα, αὐτὰ τὰ χρόνια, στὴν βρώμικη καὶ σκοτεινὴ νυκτερινὴ ζωὴ σύγχρονης μεγαλοπόλης μετὸ ὁργανωμένο πιά κακό¹³.

Αὐτὴ περίπου, σὲ γενικώτατες γραμμές, εἶναι ἡ εἰκόνα τῆς κοινωνίας ἀπὸ ἐκκλησιαστικὴ, θρησκευτικὴ, κοινωνικὴ καὶ ἠθικὴ ἄποψη, μέσα στοὺς κόλπους τῆς

12. Ἀρχιμ. Χρυσ. Ἀδαχγιανὸς, Περὶ γάμου (κατὰ τὸν Ι. Χρυσ.) περ. «Σάλπιγξ Ὀρθοδοξίας» 85 (1975), σ. 267.

13. Ἀρχιμ. Χρυσ. Ἀδαχγιανὸς, Ἱ. Χρυσόστομος, Ἀδοσιογραφικὲς σελίδες, περ. «Σάλπιγξ Ὀρθοδοξίας» 189 (1984), σ. 236 - 238.

ὁποίας γεννήθηκε καὶ ἀνδρώθηκε ὁ Ἰωάννης. Τὸ ἐρώτημα ποὺ ἀνακύπτει στὸ σημεῖο αὐτὸ εἶναι κατὰ πόσο ἐπηρεάσθηκε ἀπὸ τὸ πνεῦμα καὶ τὶς τάσεις τῆς ἐποχῆς του. Ἡ ἀπάντηση εἶναι: ἐλάχιστα ὥς πρὸς τὸ κακό. Ἐλάχιστα, γιατί ἄλλιως δὲν θὰ ἦταν ἄνθρωπος. Γιὰ παράδειγμα ἀκολουθώντας τὸ ρεῦμα τῆς ἐποχῆς σπούδασε ὅ,τι σπούδαζαν τότε οἱ νέοι, οἱ πλούσιοι καὶ εὐπατρίδες. Σπούδασε τὴν φιλοσοφία καὶ τὴν ρητορικὴ τέχνη μετ' ἀρχικὴ πρόθεση νὰ ἐξασκήσῃ ἀργότερα τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου.

Σὰν νέος, ἐπίσης, ὅπως ὁ ἴδιος μᾶς ἐξομολογεῖται μετ' εὐλαβείας ἀξιοθαύμαστη, εἶχε τὶς πνευματικὲς διακυμάνσεις του. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ δὲν εἶχε προσανατολισθῇ στὸ ἐκκλησιαστικὸ ἔργο. Ἐπειδὴ προφανῶς γοητευτὸν ἀπὸ τὴν λάμψη τῆς εὐγλωττίας πῆγαινε στὰ δικαστήρια καὶ μετ' ἐνδιαφέρον παρακολουθοῦσε τὶς λαμπρὲς ἀγορεύσεις διαπρεπῶν συνηγόρων. Ἀκόμη κάπου - κάπου ἔτρεχε καὶ στὰ θεάτρα, ὅπου συνήθως παρουσίαζαν πολὺ ξεπεσμένα θεάματα.

(Συνεχίζεται)

“ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ,”

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 167)

σμίου δικτύου ἱεραποστόλων καὶ ὄλων τῶν μέσων ποὺ διαθέτουν καὶ μετ' συντονιστὴ τὸν «Πανελλήνιο Εὐαγγελικὸ Σύνδεσμο», ξεσήκωσαν τὸ παγκόσμιο κοινὸ. Στὴν Ἑλλάδα γίνονται θρησκευτικοὶ διωγμοί!

Πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξέδωσε τὸ ἀκόλουθο ἀνακοινωθὲν στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα:

1) Ἀνακοινωθὲν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

«Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἀναφερομένη εἰς τὴν καταδίκην τῶν κ.κ. Κ. Μακρή, D. STEPHENS καὶ Α. WILLIAMS, προσηλυτισμὸν ἀγγλικοῦ, πρὸς ἐνημέρωσιν ἐπιστολογράφων ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, οἱ ὅποιοι διαμαρτύρονται καὶ ὑποστηρίζουν ὅτι εἰς τὴν χώραν μας ὑφίστανται μεσαιωνικοὶ νόμοι καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀνύπαρκτη, πληροφορεῖ:

1) Τὸ θέμα ἀνεκίνησε μητέρα ἀγγλικοῦ παιδιοῦ, ἐπειδὴ οἱ ὡς ἄνω ἐπενέβησαν εἰς τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν καὶ ἀγωγὴν τοῦ τέκνου τῆς μετ' σκοπὸ νὰ τὸ ἀποκόψουν οὐσιαστικὰ ἀπὸ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ νὰ τὸ καταστήσουν μέλος θρησκευτικῆς ὁμάδος, χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τῆς.

2) Τὸ «δόγμα» καὶ ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ τῆς ὁμάδος αὐτῆς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διερευνηθοῦν μετ' ὅσιν τὰ ὑφιστάμενα ἐν Ἑλλάδι στοιχεῖα. Ἐὰν κρίνωμεν ἐκ τῆς φράσεως ἡ ὁποία περιλαμβάνεται εἰς τὸ ἀπὸ 20.9.84 ἀγγλικὸν ἀνακοινωθὲν τῶν ὡς ἄνω κύκλων («... διὰ προσηλυτισμὸν ἀπὸ μίαν ὀργισμένην γυναῖκα τῆς ὁ-

ποίας ὁ υἱὸς ἔγινε χριστιανός») πρόκειται περὶ ὁμάδος ἡ ὁποία δὲν ἀναγνωρίζει τὴν ιδιότητα τοῦ χριστιανοῦ εἰς τοὺς ὀρθόδοξους πιστοὺς.

3) Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν εἶχεν ἀνάμειξιν εἰς τὴν δίκην. Ὁ κληρικὸς ὅστις παρέστη ὡς μάρτυς, κατέθεσεν ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ καθηγητοῦ τοῦ ἀγγλικοῦ καὶ ὄχι ὡς ἐντεταλμένος τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία μάλιστα κατηγορήθη ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου διὰ τὴν οὐδετέραν στάσιν τῆς.

4) Εἰς τὴν χώραν μας τὸ δικαίωμα τῶν γονέων νὰ ἀναθρέψουν τὰ τέκνα των κατὰ τὸ δόγμα τῆς ἀρεσκείας των εἶναι συνταγματικῶς κατοχυρωμένον. Ὁ προσηλυτισμὸς, ἰδιαιτέρως μετ' ἀθέμιτα μέσα, δὲν ἐπιτρέπεται καὶ εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία προστατεύεται ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος, οἱ δὲ περιορισμοὶ ἀποδίδουν ἀκριβῶς εἰς τὴν προστασίαν τῆς ἐλευθερίας τῶν ἄλλων ἐναντι ἀτόμων ἢ ὁμάδων, τὰ ὁποία ἐπικαλοῦνται τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας ἀναπτύξεως τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκείας διὰ νὰ παρεμποδίσουν τὴν ἐλευθερὰν ἀνάπτυξιν τῆς προσωπικότητος τῶν ἄλλων καὶ ἰδιαιτέρως τῶν νέων».

Τὸ θέμα ὅμως δὲν σταμάτησε ἐκεῖ. Οἱ διαδικασίαι ποὺ ἐτέθησαν σὲ κίνησιν προέβλεπαν τὴ δραστηριοποίησιν παραγόντων μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν χώρα, μετ' σκοπὸ νὰ ἀσκηθῇ πίεσις, ὥστε νὰ γκαρεμισθοῦν οἱ νομικοὶ φραγμοὶ ποὺ ἐμποδίζουν τοὺς καλοὺς μισσιοναριοὺς νὰ χρησιμοποιοῦν δόλια μέσα γιὰ νὰ ἐπεμβαίνουν θάναυσα στὴ θρησκευτικὴ συνείδησιν ἀκόμη καὶ ἀγγλικῶν παιδιῶν.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ

ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ(*)

Τοῦ κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΕΡΟΥΣΗ

Στὴν ἐκκλησία τῆς Παντάνασσας, στὸ Μοναστηράκι, ὑπάρχει εἰκόνα τοῦ Συμεὼν τοῦ Στυλῆ, τοῦ 1852, ἀφιέρωμα τοῦ συλλόγου Μεταξουργῶν.

«Τὴν πρώτη μέρα τοῦ Σεπτεμβρίου, γράφει ἡ κυρία Λίτσα Μιχαῆλ στὴ διβλίο τῆς 'Μοναστηράκι', γινόταν ἄλλοτε στὸ Μοναστηράκι γιορτὴ πρὸς τιμὴ του, δαίγμα τῆς ἐπιβίωσης τῆς παράδοσης μέχρι τὸ πρόσφατο παρελθόν.

»Στὴν ἴδια ἐκκλησία ὑπάρχει καὶ ἡ εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονα (τοῦ 1836), προστάτη τῶν πεδολοποιῶν καὶ σκυτορράφων, πολυάριθμων ἄλλοτε, λιγοστῶν σήμερα, πού ἐπίσης γιόρταζαν τὸν ἅγιό τους στὸ Μοναστηράκι.

»Ἐπὶ τουρκοκρατίας, τὴ μέρα τῆς γιορτῆς τοῦ ἁγίου, μετὰ τὴ λειτουργία, γινόταν τρισάγιο γιὰ τὰ μέλη τῆς συντεχνίας πού εἶχαν πεθάνει στὴ διάρκεια τοῦ χρόνου. Ἀκολουθοῦσε ἄδελφικὸ συμπόσιο. Στὴ διάρκεια τοῦ ἀναγγέλονταν διάφορες ἀγαθοεργίες πού εἶχε ἀποφασιστεῖ νὰ γίνουν μὲ ἔξοδα τοῦ συναφιοῦ: ἴδρυση κάποιων ἐκκλησιῶν, προικοδοτήσεις κοριτσιῶν, λύτρα ἑξαγορᾶς φυλακισμένων γιὰ χρέη. Ἡ συντεχνία, ἀντιμετωπίζοντας ἔτσι καίρια προβλήματα τῶν μελῶν της, λειτουργοῦσε καὶ σὰν συνδετικὸς κρίκος ἀνάμεσά τους καὶ ἰσχυροποιοῦσε τὴ θέση της...

»Τὰ σημερινὰ ἐπαγγελματικὰ σωματεία, ἐπίγονοι τῶν συντεχνιῶν, διατηροῦν πού καὶ πού τὸ παλιὸ τελετουργικόν: Τὸ σωματεῖο τῶν Παλαιοπωλῶν στὸ Μοναστηράκι, κάθε χρόνο στὶς 30 Ἰουνίου, μέρα τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, προστάτῶν τοῦ σωματείου, κάνει περιφορὰ τῆς εἰκόνας τους πού φυλάγεται μέσα στὴ θυζαντινὴ ἐκκλησία τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων τῆς Ἀρχαίας Ἀγορᾶς. Τὸ ἐκκλησάκι εἶναι κατάλοιπο τῆς παλιᾶς ἀθηναϊκῆς συνοικίας τῆς Βλασσαροῦς, πού κατεδαφίστηκε δολοκλήρη γιὰ χάρη τῶν ἀνασκαφῶν».

Αὐτὴ λοιπὸν τὴ δυναμικὴ παράδοση, πού οἱ ρίζες της βυθίζονται στὸ ἀπώτερο πνευματικὸ καὶ ἐκκλησιαστικὸ παρελθόν τοῦ Γένους μας, θέλησε καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἑταιρεία Δημοσίων Σχέσεων νὰ συνεχίσει. Καὶ νὰ ἔχει ἀπὸ σήμερα τὸν Ἅγιο Παῦλο προστάτη τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῶν μελῶν της. Ταυτόχρονα θέλησε, καὶ μ' αὐτὸ τὸν ἐπίσημο τρόπο, νὰ διαδηλώσει τὸ σεβασμὸ της πρὸς τὸ ὀρθόδοξο φρόνημα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ νὰ ἀναγνωρίσει τὴ συνοχὴ Ἑκκλησίας καὶ Ἑλληνισμοῦ, ἀπανταχοῦ τῆς γῆς, ὡς καθοριστικοῦ παράγοντα ὠφέλειας, δημιουργικῆς ἱστορικῆς δυνάμεως καὶ διάρκειας.

Θὰ ἀναρωτηθῆτε ὅμως, Μακαριώτατε Δέσποτα, γιατί οἱ ἑταῖροι - μέλη τοῦ Σωματείου μας, πού ἀσκοῦν

ἔνα ἀπὸ τὰ πιὸ μοντέρνα ἐπαγγέλματα σήμερα, διάλεξαν ὡς προστάτη τους εἰδικὰ τὸν Ἅγιο Παῦλο, πού ἔζησε καὶ μαρτύρησε πρὶν ἀπὸ εἴκοσι αἰῶνες;

Γίνεται αὐτὸ ἐπειδὴ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἀπὸ τὴ στιγμή πού κλήθηκε νὰ κηρύξει «εἰς πάντα τὰ ἔθνη» χρησιμοποίησε ὡς μέσο καὶ τρόπο ἐπικοινωνίας συστηματικὰ καὶ πρωτοποριακὰ τίς Δημόσιες Σχέσεις. Καὶ ἐφάρμοσε τὴν τεχνικὴ καὶ τὴ δεοντολογία τοῦ κλάδου αὐτοῦ τῆς κοινωνιολογίας, ὅπως ἀκριβῶς τὸ ἀπαιτεῖ ἡ σημερινὴ ἐπιστημονικὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ τακτικὴ.

Δημόσιες σχέσεις (νόημα καὶ τεχνικὴ)

Εἶναι γνωστὸ στοὺς ἐπαίοντες ὅτι, καὶ ὡς νόημα καὶ ὡς τεχνικὴ, οἱ Δημόσιες Σχέσεις φροντίζουν βασικὰ γιὰ τὴν καλλιέργεια εὐνοϊκοῦ κλίματος «ἀποδοχῆς» κάποιων μηνυμάτων μιᾶς ἐπιχείρησης ἢ μιᾶς ὑπηρεσίας. Ἐπιδιώκουν τὴν ἀνάπτυξη φιλικῆς ἀτιμωφαιρας, καλῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν ὁμάδων ἢ τῶν ἀτόμων, χρησιμοποιοῦντας κάθε θεμιτὸ καὶ ἀποδοτικὸ μέσον γι' αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα.

Μὲ τὴν «ἐπιστράτευση» ὅλων τῶν μέσων καὶ μεθόδων ἐνημέρωσης, πληροφόρησης, διαφώτισης, παιδείας, ἐνότητος ἐνεργειῶν, καθὼς καὶ κατὰστροφης προγράμματος, ἐπιδιώκουν τὴν ἄρση κάθε ἐμποδίου ἐπικοινωνίας καὶ τὴν πραγματοποιήση προσέγγισης μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Σκοπὸς τῆς προσέγγισης αὐτῆς εἶναι νὰ ἀναζητηθοῦν οἱ διαφορές, οἱ ἀντιρρήσεις, οἱ διαφωνίες, οἱ ἐναντιότητες καὶ οἱ παραξηγήσεις. Νὰ γεφυρωθοῦν τὰ χάσματα καὶ νὰ ἀνακαλυφθοῦν οἱ ὁμοφωνίες, οἱ ἀμφίδρομες ἀποδοχές, οἱ ταυτόσημες ἀπόψεις καὶ τὰ κοινὰ συμφέροντα. Κι ὕστερα ἀδιάστα, ἐλεύθερα νὰ γίνει ἡ προσφορά τοῦ προϊόντος, τῆς νέας ιδέας, τοῦ μηνύματος ἢ τοῦ κηρύγματος πού θὰ ἀπομακρύνει τὴ δυσπιστίαν καὶ θὰ ἐνώσει τὰ χέρια, τὸ δλέμμα, τὴν καρδιὰ σὲ μιὰ συμπαγὴ καὶ ὁλοκληρωτικὴ σχέση!

Ὁ καθένας λοιπὸν πού ἐπιθυμεῖ ἢ ἔχει τὴ δικαιοδοσίαν νὰ δρῇ σκεταὶ «ἐγγὺς» ἢ νὰ κάνει «προσεγγίσεις», ὅπως εἶναι ταγμένος ὁ σύμβουλος Δημοσίων Σχέσεων, γιὰ νὰ φέρει σὲ αἴσιο πέρας τὴν ἀποστολὴν του, ὀφείλει νὰ διαθέτει τρία βασικὰ ἐφόδια - προσόντα:

- α. Ἰκανότητα ἐπικοινωνίας.
- β. Πίστη καὶ ζῆλο στὸ ἔργο του. Καὶ
- γ. Ἀκάματη διάθεση γιὰ τὴ σύναψη Ἀνθρωπίνων Σχέσεων σὲ κάθε πρόκληση.

Καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὑπῆρξε ἀκριβῶς κορυφαῖος στὴ δέωση καὶ στὴν ἐφαρμογὴ αὐτῶν τῶν προσόντων κι αὐτῆς τῆς πνευματικῆς μέθεξης.

(Συνεχίζεται)

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 158 τοῦ ὑπ' ἀρ. 8 τεύχους.

Τοῦ Ἀρχιμ. ΣΥΝΕΣΙΟΥ ΚΤΕΝΑ

Πτυχ. Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης

«Ὅσο κι ἂν θέλουμε ν' ἀγνοήσουμε τὴ φωνὴ τῆς καμπάνας, ὅταν τὴν ἀκοῦμε, δὲ μπορούμε, κι ἄθελά μας, κυριευόμαστε ἀπὸ κάποια συναισθήματα (γιατὶ ἔχουμε τόσο πολὺ δεθεῖ μαζί της), ὅταν μάλιστα ἡ φωνὴ τῆς μᾶς στέλνει, εἴτε μηνύματα χαρᾶς, γιὰ κάποιο εὐχάριστο γεγονός, γιὰ μιὰ θρησκευτικὴ ἢ ἐθνικὴ γιορτὴ, εἴτε μηνύματα λύπης καὶ πένθους, γιὰ τὸ θάνατο προσφιλῶν μας προσώπων, ἢ γιὰ ἄλλες πένθιμες στιγμές, ποὺ ἀναφέρονται στὰ πένθιμα γεγονότα τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως συμβαίνει τὴν ἁγία καὶ Μεγ. Ἑβδομάδα, καὶ ἰδίως τὴν ἡμέρα τῆς Μεγ. Παρασκευῆς, γιὰ τὸ Σταυρικὸ θάνατο τοῦ Σωτῆρά μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, δείχνοντας ἔτσι, στοὺς χριστιανοὺς, τὸ μεγάλο πένθος ποὺ ἔχει ἡ Ἐκκλησία μας ἐκείνη τὴν ἡμέρα γιὰ τὸ Θεῖο Ἰδρυτὴ της, εἴτε τέλος γιὰ χαρμόσυνα γεγονότα, γιὰ τὴ γιορτὴ τῆς Γέννησης καὶ τῆς λαμπροφόρου Ἀνάστασης τοῦ Χριστοῦ καὶ στὶς μνήμες τῶν γιορτῶν τῆς Παναγίας καὶ τῶν διαφόρων Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας μας*.

Ἀλήθεια, πόσο ἄλλαξαν τὰ πράγματα στὶς ἡμέρες μας, σχετικὰ μὲ τὸ χτύπημα, τὴ φωνὴ τῆς καμπάνας! Ὅταν αὐτὴ ἀκούγεται τὶς Κυριακὲς καὶ τὶς μεγάλες γιορτὲς καὶ μᾶς προσκαλεῖ καὶ μᾶς λέγει: «Ἐλᾶτε στὴν ἐκκλησία, ὅπου ἡ γαλήνη εἶναι πολὺ κοντά μας, καὶ κανένας θόρυβος δὲ μπορεῖ νὰ τὴ βεβηλώσει, νὰ τὴ μολύνει, νὰ τὴ διαταράξει».

Ἄλλοτε, καὶ ὄχι πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια, στὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς καὶ στὰ χτυπήματα τῆς καμπάνας καὶ στὸ προσκλητήριό της, εὗρισκε περισσότερὴ ἀνταπόκριση καὶ προθυμία, ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς πάσης ἡλικίας καὶ κοινωνικῆς τάξεως, σὲ πολὺ-πολὺ μεγαλύτερο ποσοστὸ ἀπ' αὐτοὺς, ἀπ' ὅ,τι σήμερα συμβαίνει.

Στὰ τωρινὰ ὅμως χρόνια, κι ὅσο περνοῦν τὰ χρόνια, πηγαίνουμε στὸ χειρότερο, ὅταν ἀκοῦμε τὴ φωνὴ τῆς καμπάνας δυσανασχετοῦμε, στενοχωρούμαστε καὶ πολλὰς φορὲς ἀγανακτοῦμε καὶ νευριάζουμε, ἐπειδὴ μᾶς ἐτάραξε τὴν ἡσυχία, τὸν ὕπνο, καὶ ἡ πρὸς

παθοῦμε μέσα μας νὰ τὴν καταδικάσουμε, σὰν κάτι ποὺ δὲν ταιριάζει καὶ δὲν χρειάζεται στὴν ἐποχὴ μας, χωρὶς νὰ ἔχουμε τὴ δύναμη νὰ ὁμολογήσουμε τὴν πραγματικότητά της, τὴν ἀλήθειά της, ποὺ εἶναι ὅτι, ἡ φωνὴ τῆς καμπάνας ξυπνάει τὴ νάρκωμένη συνειδήσή μας καὶ τὴν ξεσηκώνει ἀπ' τὴ θρησκευτικὴ ἀδιαφορία καὶ τὴ νάρκωση καὶ τὸ ψυχικὸ λήθαργο.

Ἔτσι δημιουργεῖται μέσα μας ἓνας πόλεμος, ποὺ γιὰ νὰ βροῦμε δῆθεν ἡσυχία κατανατᾶμε στὸ νὰ σκεφτοῦμε διάφορους τρόπους, γιὰ νὰ σταματήσουμε πιά νὰ χτυπάει ἡ καμπάνα καὶ νὰ καταργηθεῖ, σὰν κάτι τὸ ἀναχρονιστικὸ, τὸ περιττὸ καὶ τὸ ἄχρηστο γιὰ τὴν ἐποχὴ μας.

Ὑπάρχουν ἄλλωστε τόσοι καὶ τόσοι θόρυβοι, σ' ὅλες τὶς ὥρες τοῦ εἰκοσιεταεωρίου καὶ ἰδίως στὶς μεγαλοπόλεις, καὶ τόσο δὲν ἀγανακτοῦν, δὲν ἐξοργίζονται, καὶ μόνο ἡ φωνὴ τῆς καμπάνας, ποὺ ἀκούεται μερικὲς φορὲς κάθε Κυριακὴ καὶ σὲ ὀλίγες γιορτὲς, σπάνια στὸ μῆνα δυὸ ἢ τρεῖς φορὲς, τόσο τοὺς πειράζει;

Ἄλλ' αὐτὸ ποὺ ἐπιθυμοῦν καὶ ἐπιδιώκουν, νὰ πνίξουν, νὰ σταματήσουν τὴ φωνὴ τῆς καμπάνας, δὲν θὰ τὸ ἐπιτύχουν, γιατί κι ἂν σταματήσῃ ἡ φωνὴ τῆς καμπάνας ν' ἀκούγεται, θὰ φωνάζει καὶ θὰ διαμαρτύρεται ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεώς τους, ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, ἡ φωνὴ τῆς ἁγίας Του Ἐκκλησίας.

Ναί, ἀγαπητὲ ἀναγνώστη, αὐτὴ τὴ φωνὴ τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας, ποὺ θὰ ἀκούγεται πάντοτε στὸ βαθὺ «εἶναι μας», στὴ κοιμισμένη συνειδήσή μας, καὶ τὴν ὁποία φωνὴ, τώρα γιὰ τὸν α' ἢ β' λόγο, τὴν περιφρονούμε, τὴν πνίγουμε, θᾶρθε ὅμως κάποια στιγμὴ, ποὺ θὰ τὴν ἀκούσουμε, θὰ τὴν προσέξουμε, θὰ τὴν ἐπιθυμήσουμε καὶ θὰ πᾶμε κοντά της, θ' ἀνεβούμε τὰ σκαλοπάτια μιᾶς ἐκκλησιᾶς, γιὰ νὰ σταθοῦμε σὲ κάποια γωνιά της, καὶ μ' εὐλάβεια καὶ «συντριβὴ» τῆς καρδιάς μας, ν' ἀκούσουμε τοὺς θεῖους ὕμνους καὶ τὰ ἱερὰ ἀναγνώσματα, καὶ νὰ καταλάβουμε ὅτι πούθενά ἄλλοῦ, ἀλλὰ μόνον κοντὰ καὶ μέσα στὴν ἁγία μας Ἐκκλησίᾳ, ἡ ψυχὴ μας θὰ βρεῖ τὴν ἀνακούφιση καὶ τὴ γαλήνη στὶς στενάχωρες ὥρες τῆς ζωῆς μας, καὶ τὴ σωτηρίᾳ της.

Ἡ καμπάνα λοιπόν, ἀγαπητὲ ἀναγνώστη, ἔχει σοβαρὸ καὶ οὐσιαστικὸ σκοπὸ στὴ λατρευτικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας. Μὲ τὴ φωνὴ της, τὰ χτυπήματά της, μᾶς «ἀναγγέλλει» καὶ μᾶς εἰδοποιεῖ γιὰ κάτι τὸ σοβαρὸ, γιὰ κάτι τὸ θεῖο καὶ ἱερό... Ἡ καμπάνα εἶναι ἡ σάλπιγγα τῆς πίστεως μας. Μᾶς καλεῖ στὴν πίστη τῶν Πατέρων μας. Εἶθε, μακάρι, καὶ τὸ εὐχόμεστε, ἡ πίστη μας αὐτὴ, νὰ γίνῃ ὑπομονὴ στὸν ἄρρωστο, προσπάθεια καὶ δύναμη στὸ φτωχὸ καὶ στὸν ἀδύναμο καὶ τὸ μοναδικὸ καταφύγιο στὸν ἀπροστάτευτο καὶ στὸν ἐγκαταλειμμένο συνάνθρωπό μας. (Τέλος)

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 156 τοῦ ὑπ' ἀρ. 8 τεύχους.

* Καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ λειτουργὸς ἱερεὺς, πρὶν καλέσῃ τοὺς χριστιανοὺς νὰ προσέλθουν γιὰ νὰ κοινωνήσουν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, λέγοντας τὸ: «Μετὰ φόβου Θεοῦ...» κ.λπ. ἀντὶ τοῦ κτυπήματος τῆς καμπάνας, κατ' ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐπεκράτησε μέχρι σήμερον, ἀσχετῶς ἂν πολλοὶ τῶν ἱερέων τὸ παραλείπουν, νὰ κτυπᾷ τέσσαρες φορὲς, μὲ τὸν Ἀστερίσκον, τὸ ἅγιον Δισκᾶριον, λέγοντας σιωπηρῶς τοὺς λόγους τοῦ ἐπὶ τοῦ κενοῦ Τάφου τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ καθημένου Ἀγγέλου, ποὺ εἶπεν εἰς τὰς Μυροφόρους Γυναῖκας «Ἠγέρθη, (ὁ Κύριος), οὐκ ἔστιν ὧδε, ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν Αὐτόν», καὶ τὰ ὁποῖα αὐτὰ κτυπήματα τὴν στιγμὴν αὐτήν, ὡς ἀνωτέρω γράφομεν, ἔχουν θέσιν, κατὰ τὴν ταπεινὴν μᾶς γνώμην, κτυπημάτων τῆς καμπάνας. (Βλέπε Θρησκευτικὴν καὶ Ἠθικὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν, στ. 1227 κ.ἐ. «Περὶ Κώδωνος» Σπ. Ἱ. Μακρή).

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Διαβάσαμε, θυμηθήκαμε, ψιθυρίσαμε...

ΔΙΑΒΑΣΑΜΕ: 29 Μαΐου 1987. Θυμηθήκαμε: 29 Μαΐου 1453...

Τούτη ή θλιβερή επέτειος, έπεσε Παρασκευή. Μιά Μεγάλη Παρασκευή για τὸ Γένος. Ἡ πόλη τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ τοῦ Φωκά, τῶν Παλαιολόγων καὶ τοῦ Ἡράκλειου, τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τοῦ Πορφυρογέννητου, τῆς Θεοδώρας καὶ τοῦ Ρωμανοῦ, τολίγεται στὶς γάξες μιᾶς πολιτικῆς νύχτας πὸν φτάνει στὴν ἐποχὴ μας. Στὰ 1453 στὴν Ἁγιά Σοφιά, μιὰ λειτουργία μένει ἀτέλειωτη· ἕνας βασιλιάς μαρμαρώνει κάποια ψάδια συμβολίζον τὴν προσμονή. Στὶς ρωμεϊκές καρδιές μιὰ σπῖθα γεννιέται· στὶς κόγχες τῶν ματιῶν τὸν δάκρυα πετρώνουν, μεγαλώνουν, γίνονται βωμοί, τῦμβοι, κενοτάφια, μνήμες, χῶμα ἐλληνικό, Ἱστορία, Παράδοση...

Διαβάσαμε: 29 Μαΐου 1987

Θυμηθήκαμε: 29 Μαΐου 1453

Ψιθυρίσαμε: Δὲν ξεχνῶ...

1837 - 1987

ΕΚΑΤΟΝ πενήντα χρόνια «Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν» (1837-1987).

Μιά επέτειος. Ἀλλιώτικη! Ἐκατὸν πενήντα χρόνια σφριγηλῆς πνευματικῆς παρουσίας τοῦ πρώτου ἐκπαιδευτικοῦ Ἰδρύματος τῆς χώρας. Στὰ ἔδρανά του κάθισαν προσωπικότητες, πὸν τίμησαν τὸ ἐλληνικὸ ὄνομα σὲ διεθνὲς ἐπίπεδο. Ἡ ἱστορία του εἶναι κατάφορτη εὔσημα καὶ ἐπιτυχίες σ' ὅλους τοὺς τομεῖς.

Εὐχὴ ὅλων: Νὰ ξεπεράσει τὴν πανθομολογούμενη κρίση — πὸν τὸ κλυδωνίζει — τῶν τελευταίων χρόνων, ἐκεῖνη πὸν ἔχει σὰν ἀποτέλεσμα τὴν ὑποβάθμιση τῶν πνευματικῶν τῶν ὑπηρεσιῶν. Νὰ συνεχίσει ἔτσι γιὰ πολλὲς - πολλὲς ἑκατονταετίες νὰ προσφέρει τὴν καίρια συμβολή του, στὴν ἀνοδικὴ πορεία τοῦ ἐλληνισμοῦ, στὸ διάβα τῶν αἰώνων.

Φλάς, λούκ, στάρ, μπούμ, σόου!...

ΔΙΑΒΑΣΑΜΕ σ' ἔγκριτο μηνιαῖο περιοδικό: «Φλάς, λούκ, στάρ, μπούμ, ζούμ, πάμπ, σόου... λέξεις ξενικές, μονοσύλλαβες, κοφτερές πὸν αἰφνιδιάζουν τὸ μυαλό καὶ κόβουν τὴν ἡσυχία ροὴ τοῦ λόγου. Αὐτὲς οἱ λέξεις πὸν ἀκοῦμε τόσο συχνά, μὲ τὴν αἰνιγματικὴ

τοὺς συντομία, μᾶς φέρουν στὸν κόσμον τῶν καινούργιων εἰδώλων. Δηλώνουν τὸ ἄμεσο, τὸ αἰσθητό, τὸ ἄχρονο, τὸ ἀναρρο, τὸ χονδροειδές, τὴν ἀσύνδετη γνώση, τὸ κομματιασμένο βίωμα... Ξεπετιῶνται ἀπότομα, βίαια χωρὶς δέσιμο μὲ τὸ παρελθόν καὶ τὴν ἱστορία του. Χωρὶς συσχετισμὸ μὲ τὸ μέλλον καὶ τὰ σχέδιά του...».

Πότε τὸ «ὀκέι» θὰ ... μάθουμε νὰ τὸ λέμε («ἐντάξει»), πότε τὸ «χάι» θὰ μάθουμε νὰ τὸ λέμε («γεια»), πότε τὸ «τασό» θὰ παραχωρήσει τὴ θέση του στὸ ἐλληνικὸ («γεια-χαρά»);

Πότε, μὰ πὸτ' ἐπιτέλους θ' ἀπαλλαγεῖ τὸ ρωμεῖκο, ἀπ' τῆς ξενομανίας καὶ ξενολατρίας τὸν ἰό;

Καθαρά καὶ ξάστερα!

ΤΟ ΑΚΟΥΜΕ καθημερινά: «Δὲν εἶδα, δὲν πιστεύω». Τὸ δρόμα τῆς ἀπιστίας. Γιατί, ἄραγε, μερικοὶ ἄνθρωποι δὲν πιστεύουν στὴ διδασκαλία τῆς Θρησκείας; Μήπως λείπουν τὰ ἐπιχειρήματα καὶ οἱ ἀποδείξεις; Κάθε ἄλλο. Παράλληλα, ὁ ὀρθὸς λόγος (ἡ λογικὴ) καμὶαν ἀπόδειξη δὲν ἔχει νὰ παρουσιάσει, πὸν νὰ στρέφεται ἐνάντια στὴ χριστιανικὴ διδασκαλία. Καὶ κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα «ἐν ὀνόματι τῆς ἐπιστήμης» νὰ ἰσχυρίζεται ὅτι δὲν πιστεύει. Ἀπλούστατα, διὸ πράγματα εἶναι δυνατὰ νὰ συμβαίνουν. Ἡ ἄγνοια παχυλὴ, ἡ ἔνοχη συνείδηση.

Ἡ ἄγνοια καὶ ἡμιμάθεια δημιουργεῖ τὴν ἔπαρση τῆς παγγνωσίας, «θρόσος ἀμαθείας». Ἐπιστόλαιοι, προχειρολόγοι, δὲν μελέτησαν καὶ δὲν ἐρεῦνησαν, γι' αὐτὸ καὶ γελοιοποιοῦνται. Τὴν ἔρευνα, ἡ θρησκεία δὲν τὴν ἀπορρίπτει τὴ συνιστᾷ.

Ἡ ἔνοχη συνείδηση, εἶναι τὸ δεύτερο καὶ σπουδαιότερο αἷτιο τῆς ἀπιστίας. Ἀποθῶμε τὴν πίστη γιατί ἔνοχλεῖ, ἔχει συνέπειες. «Πᾶς ὁ τὰ φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ».

Ἄν ἡ Θρησκεία δὲν εἶχε τίς 10 ἐντολές μ' ἐκεῖνα τὰ ἐνοχλητικὰ «σὺ» καὶ «μὴ», ὅλοι οἱ ἔχθροι τοῦ Θεοκλόγον, θὰ γίνονταν φίλοι τῆς θεομότητος!...

Τότε ὅμως, πάλι ἐμεῖς οἱ ἴδιοι, θὰ εἴμαστε ἱκανοποιημένοι; Ὁ φιλόσοφος Λεϊβνίτιος ἀναφέρει: «Ἄν ἡ Γεωμετρία ἀντετίθετο στὰ πάθη μας, δὲν θὰ ἔλειπαν ἄνθρωποι πὸν ν' ἀμφισβητήσουν τὴ δεκτικότητα τῶν ἀποδείξεων τῆς...».

ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ

τάσσονται οί αιδεις. Έφημερίοι, στὸν ἀγῶνα τῆς κατὰ τοῦ Νόμου 1700)87 «γιά τὴ ρύθμιση θεμάτων ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας».

Μὲ ποικίλες ἐκδηλώσεις διατρανῶνουν τὴ συμπαράστασή τους στοὺς φυσικοὺς προϊσταμένους τους Ἐπισκόπους, ἀλλὰ καὶ τὴν πλήρη καὶ ἀνυποχώρητη ἀντίθεσή τους στὶς ρυθμίσεις τοῦ ὑπόψῃ νόμου. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ μεγαλειώδη πορεία στὴν Ἀθήνα (26.3) καὶ τὴ συμμετοχή τους στὰ συλλαλητήρια τῆς Πλατείας Συντάγματος (1.4) καὶ τῆς Θεσσαλονίκης (5.4), ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀδιάκοπη ἐνημέρωση τῶν ἐνοριτῶν τους μὲ εἰδικὰ ἔντυπα (Φωνὴ Κυρίου, Πρὸς τὸ λαό, φέιγ-βολάντ, ἀφίσες), σὲ ἀρκετὲς Ἱ. Μητροπόλεις, ὅπου πραγματοποιήθηκαν τελευταία Ἱερατικὲς Συνάξεις, εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ διακηρύξουν κατηγορηματικὰ τὴν ἀπόφασή τους νὰ ἀγωνισθοῦν μέχρις ἐσχάτων, γιὰ νὰ περιφρουρήσουν τὸ αὐτοδιοίκητο τῆς Ἐκκλησίας, τὸ σεβασμὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος, τὴν μὴ ἐπέμβαση τοῦ κοσμικοῦ ἀρχόντος στὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἑνορίας καὶ τὴν κομματικοποίησή της.

Ἰδιαίτερα, ἐξάλλου, μαχητικὴ ἦταν ἡ στάση τοῦ συνδικαλιστικοῦ τους ὀργάνου, τοῦ Ι.Σ. Κ.Ε.

Η ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΙΕΡΕΩΣ

στὰ μισθολογικὰ κλιμάκια (ΜΚ) ἀνώτερης κατηγορίας, ἀπὸ κατώτερη, εἶναι ὑποχρεωτική, ὅταν ὁ ἱερέας ἀποκτήσῃ στὸ μεταξὺ τὰ τυπικὰ προσόντα τῆς ἀνώτερης κατηγορίας. Στὴν περίπτωση αὕτῃ δικαιούται μετατάξεως καὶ μὲ θάση τὴν ὑπηρεσία καὶ τὴν τυχὸν προϋπηρεσία του κατατάσσεται σὲ ἀνώτερο Μισθολογικὸ Κλιμάκιο, σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ Ν. 1505)84 γιὰ τὸ ἐνιαῖο μισθολόγιο ποὺ καθήργησε καὶ τὶς διατάξεις τῆς παρ. 1 τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Α.Ν. 469)68.

Τὰ ἀνωτέρω περιλαμβάνονται στὸ ὑπ' ἀριθ. 21486)538)1987 ἔγγραφο τῆς 4ης Διευθύνσεως Μισθολογίου τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου τοῦ Κράτους.

ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ Ν. ΣΜΥΡΝΗΣ

εἶναι ἐντυπωσιακὸς ὁ ἀπολογισμὸς χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης γιὰ τὸ ἔτος 1986. Ὅπως μᾶς πληροφορεῖ καλαίσθητο τετρασέλιδο ἔντυπο, ποὺ προλογίζει ὁ Σεβ. κ. Ἀγαθάγγελος, οἱ πάσης μορφῆς δαπάνες σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς

Τοῦ κ. Εὐαγγέλου Π. Λέκκου

φιλοanthρωπίας, ἀνῆλθαν στὸ ποσὸ τῶν 37.248.519 δρχ. Κυριώτερες πτυχὲς τοῦ πολυσχιδοῦς ἔργου: Ἑνοριακὲς Ἐπιτροπὲς χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης (7.894.000), ἀνέγερση «Στέγης Στοργῆς» (13.532.348), γηροκομεῖα Ν. Σμύρνης καὶ Παλ. Φαλήρου (2.908.106), βοηθήματα - ἀποστολὴ ἀρρώστων στὸ ἐξωτερικὸ (3.694.410), ἐνισχύσεις ἐχόντων ἀνάγκη (2.013.234), ὑποτροφίες (1.644.000), σεισμοπαθεῖς Καλαμάτας (1.651.200) κ.ἄ. Σημειώνει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ν. Σμύρνης:

«... Μὲ τὸ ἔντυπό μας αὐτὸ δὲν θέλουμε νὰ καυχηθοῦμε γιὰ ὅ,τι ἡ Μητρόπολή μας πραγματοποίησε τὸ 1986. Ἐπιθυμοῦμε ἀπλῶς νὰ πληροφρήσουμε, γιὰ τὸ ποῦ καὶ πῶς χρησιμοποιοῦνται τὰ χρήματα, ποὺ μὲ προθυμία κι ἐμπιστοσύνη προσφέρουν οἱ χριστιανοὶ γιὰ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης...».

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

—Χαλθατζῆς Μιχ., ἱερεύς, ΜΚ 6, ἔτη ὑπ. 35, σύνταξη 58.777, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 1.301.840.

—Κορότζης Ἀθ., ἱερεύς, ΜΚ 6, ἔτη ὑπ. 34, σύνταξη 57.132, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 1.209.344.

—Παπασαλούρης Ἰω., ἱερεύς, Γ)6, ἔτη ὑπ. 35, σύνταξη 58.777, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 1.303.299.

—Μουρελάτος Σερ., ἱερεύς, ΜΚ 16, ἔτη ὑπ. 31, σύνταξη 43.835, ἐφάπαξ 992.473.

—Γωνιωτάκης Ἐμ., ἱερεύς, ΜΚ 1, ἔτη ὑπ. 35, σύνταξη 69.183, ἐφάπαξ 1.468.736.

—Παπαδημητρίου Ἰωάν., ἱερεύς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπ. 35, σύνταξη 58.777, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 1.344.815.

—Παπαχρήστου Β., ἱερεύς, ΜΚ 5, ἔτη ὑπ. 31, σύνταξη 56.833, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 1.190.806.

—Κολοκοτρώνης Θ., ἱερεύς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπ. 33, σύνταξη 55.422, ἐφάπαξ 1.282.187.

—Βελλόπουλος Παν., ἱερεύς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπ. 35, σύνταξη 58.712, ἐφάπαξ 1.351.176.

—Μπόχτης Ἰω., ἱερεύς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπ. 35, σύνταξη 58.777, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 1.303.867.

—Πιλᾶτος Ἰω., ἱερεύς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπ. 35, σύνταξη 58.777, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 1.337.167.

—Οἰκονομόπουλος Εὐάγ., ἱερεύς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπ. 35, σύνταξη 58.777, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 1.320.510.

—Πρόκος Γεώργ., ἱερεύς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπ. 34, σύνταξη 57.067, ἐφάπαξ 1.257.726.